

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Michaela Krulichová

**Obchodní firma a zápis společnosti s ručením
omezeným do obchodního rejstříku**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.

Katedra: obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 13. 02. 2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 152 234 znaků včetně mezer.

Michaela Krulichová

V Praze dne 13.2.2022

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní prof. Stanislavě Černé, CSc. za vedení práce, vstřícnost, podnětné a cenné připomínky.

Dále děkuji panu Mgr. Petru Matoušovskému působícího u Městského soudu v Praze a paní JUDr. Zuzaně Císařové za odborné konzultace.

Také děkuji svým rodičům za podporu a trpělivost.

Obsah

Úvod.....	1
1. Obchodní firma.....	3
1.1. Vymezení pojmu a funkce obchodní firmy.....	3
1.2. Tvorba obchodní firmy a zásady českého firemního práva.....	7
1.3. Dispozice s obchodní firmou.....	14
1.4. Ochrana obchodní firmy.....	18
2. Postupy pro zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku.....	22
2.1. Jaké jsou obsahové a formální náležitosti zakladatelského právního jednání pro zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku?.....	22
2.2. Předběžná registrace obchodní firmy v obchodním rejstříku.....	25
2.3. Postupy zápisu společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku v České republice a komparace s právní úpravou ve Spolkové republice Německo.....	26
2.3.1. Zápis do obchodního rejstříku provedený soudem v tzv. řízení ve věcech zápisu do obchodního rejstříku.....	27
2.3.2. Zápis do obchodního rejstříku provedený notářem a povaha zápisu obchodní firmy do obchodního rejstříku.....	34
2.4. Shrnutí systému v České republice s ohledem na ovlivnění evropským právem a porovnání s právní úpravou v Spolkové republice Německo.....	37
3. Kolize práva k obchodní firmě a práva k ochranné známce při zápisu a možnosti ovlivnění právní úpravy obchodní firmy úpravou ochranných známek.....	45
3.1. Povaha problému kolize obchodní firmy s ochrannou známkou a možnosti řešení....	45
3.2. Vybraná judikatura v oblasti kolize obchodní firmy s ochrannou známkou.....	49
3.3. Úvahy <i>de lege ferenda</i> inspirované právní úpravou ochranných známek.....	53
Závěr.....	57
Seznam zkratk.....	60
Seznam použitých zdrojů.....	61
Abstrakt.....	68
Klíčová slova.....	68
Abstract.....	69
Key words.....	69

Úvod

Hlavním tématem této práce je obchodní firma. Zaměřuje se na postupy zápisu obchodní firmy a společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku a implikace, které přináší. Práci bude provázet vymezení teoretických a praktických otázek. Téma obchodní firma bylo vybráno z důvodu četnosti a pertinence otázek, které v souvislosti s touto problematikou vyvstávají. K analýze nám dopomůže pochopení vzniku obchodní firmy zápisem do obchodního rejstříku. Cílem je přinést řešení na vybrané právní úpravou nevyjasněné otázky a vyvodit úvahy *de lege ferenda*.

Práce sestává ze tří částí. První z nich analyzuje základní aspekty obchodní firmy. Představeny budou tvorba, dispozice s obchodní firmou a její ochrana. Vymezen bude základní právní rámec, který poskytne ucelenější pohled na téma usnadňující vytváření souvislostí. Prostřednictvím vyjasnění otázek bude proniknuto hlouběji do problematiky.

Druhá část práce se zabývá postupy zápisu společnosti s ručením omezeným, tj. předběžnou registrací, řízením ve věcech veřejného rejstříku a přímým zápisem notářem. Zároveň bude poukázáno na současné modernizační trendy. Pomocí komparativní metody budou přiblíženy vybrané aspekty právní úpravy společnosti s ručením omezeným ve Spolkové republice Německo.

Poslední část práce bude věnována otázce kolize práva k obchodní firmě a práva k ochranné známce. Pomocí nabytých poznatků bude dovozeno, čím se pro řešení vymezených otázek inspirovat. V úplném závěru na základě učiněných dedukcí a praktických postřehů budou vyvozeny úvahy *de lege ferenda*.

Věřím, že největší přidanou hodnotou práce bude přiblížení základních a sporných aspektů obchodní firmy a jejího praktického významu. K tomuto účelu bude použita metoda deskriptivně-analytická. Osvojení si základů a terminologie firemního práva poslouží k zachycení podstaty problematiky.

V rámci základního cíle uvedeného výše (odst. 1) budou řešeny následující dílčí výzkumné otázky: Jaká je povaha práv k obchodní firmě, bude obchodní firma beze všeho považována za věc? Na jakém právním základě je umožněno obchodní firmu převádět?

Do jaké míry bylo vyhověno požadavkům evropského práva a jak jím byly podmínky zápisu změněny? Umožňuje právní úprava, popř. za jakých podmínek, souběžný výkon práv k ochranné známce a práv k obchodní firmě? Uplatní se judikovaná rovnocennost práv? V jakém ohledu by mohlo být ku prospěchu, kdyby se právní úprava obchodní firmy nechala

inspirovat právní úpravou ochranné známky? Výstupem práce budou navržené změny právní úpravy.

Práce vychází z odborné literatury, komentářů, článků, odborných publikací právních předpisů aj. Nemalou roli hraje práce s judikaturou. Právní stav k 13.2.2022.

1. Obchodní firma

1.1. Vymezení pojmu a funkce obchodní firmy

Legální definice obchodní firmy je obsažena v § 423 OZ. V tomto kontextu hovoříme o komercializovaném občanském zákoníku.¹² Tento kodex obsahuje základní pojmy obchodního práva. Ustanovení § 423 OZ stanoví dvě definiční podmínky obchodní firmy. Musí se jednat o jméno a podnikatel pod ním musí být zapsán v obchodním rejstříku. Pouze osoby zapsané v obchodním rejstříku (tj. osoby fyzické a právnické) mají obchodní firmu. Do obchodního rejstříku se povinně zapisují jen některé fyzické a právnické osoby. Jde o fyzické osoby, které jako podnikatelé ve dvou účetních obdobích po sobě mají výnosy v průměru alespoň 120 milionů korun (§ 45 odst. 1 VeřRej), osoby, jimž povinnost zápisu stanoví tento nebo jiný zákon (§ 42 c) VeřRej) a obchodní korporace (§ 42 a) VeřRej). Další podnikající fyzické osoby se do obchodního rejstříku zapisují jen požádají-li o to (§ 42 b) VeřRej).

Jméno odpovídá názvu právnické osoby (§ 132 odst. 1 OZ). Subsidiárně se na obchodní korporace uplatní ustanovení o názvu právnické osoby (§ 132 až 135 OZ). Bude to název (neboli jméno) právnické osoby uvedený v návrhu na zápis do obchodního rejstříku při vzniku obchodní korporace, který na základě tzv. řízení ve věcech obchodního rejstříku bude zapsán jako obchodní firma. Úprava obchodní firmy je *lex specialis* k ustanovením o názvu právnických osob.

Termín „firma“ vychází z latinského *firmare*, což v překladu znamená něco dotvrzovat, stvrzovat. *Firmus* značí spolehlivý. Účelem obchodní firmy jako údaje povinně zapisovaného do veřejného rejstříku (§ 25 odst. 1 a) VeřRej) je označení a identifikace podnikatelů. Je věcí nezastupitelnou (§ 499 OZ) a nezužitelnou (§ 500 OZ).³ I přesto, že ji důvodová zpráva řadí k věcem nehmotným⁴, je její povaha jako věci nehmotné (§ 496 odst. 2 OZ) diskutována. Na jednu stranu je argumentováno ve prospěch tvrzení, že (na rozdíl od názvu právnické osoby⁵) se jedná o věc nehmotnou.⁶ Na druhou stranu je v komentářové literatuře možné shledat názor, že se nejedná o věc nehmotnou, ale hodnotu těsně s osobou spjatou; subjekt,

¹ Pojetí občanského zákoníku jako komercializovaného se váže k jeho prostoupení obchodněprávními normami. Váže se rovněž k zobecnování institutů obchodního práva (kupř. obchodní firmy, která byla dříve obsažena v úpravě ObchZ).

² DĚDIČ, J. In ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. *Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 42.

³ KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v novém občanském zákoníku*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 13.

⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, s. 258.

⁵ KOUKAL, P. In LAVICKÝ, Petr a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654)*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2022, s. 1491-1496.

⁶ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3.

nikoli předmět soukromých práv.⁷ Toto tvrzení podle mého názoru podporuje, zkoumáno z pohledu výkladu teleologického, fakt, že podle systematiky občanského zákoníku je řazena v hlavě II části první týkající se osob, nikoli hlavě IV stejnojmenné části upravující věci. Nicméně i přes tuto rozporuplnost se přikláním k prvnímu výše uvedenému tvrzení, že obchodní firma je člověku užitečná, od osoby odlišná, a tudíž splňuje povahu věci⁸, a to nehmotné. Podle mého názoru a z hlediska historického výkladu to lépe odráží záměr zákonodárce.

Právo fyzické osoby k jejímu jménu je považováno za osobnostní právo. Lze tudíž usuzovat, že bude-li jméno fyzické osoby obsaženo v obchodní firmě nebude považována za věc? V takovém případě bude majetkovou hodnotou mohoucí, za předpokladu, že tak stanoví právní předpis, být předmětem právních vztahů.⁹

Bude obchodní firma považována za věc náležející k obchodnímu závodu? Přístupy se opět různí. Jedním z panujících názorů je, že svou povahou je spíše hodnotou nespádající do definice jmění, jelikož nemá majetkovou podstatu.¹⁰ Na druhou stranu, oproti té původní, stávající úprava samostatný převod obchodní firmy nezakazuje. Lze vycházet z toho, že je povolen. Vzhledem k umožnění majetkových dispozic s obchodní firmou může být předmětem vlastnického práva. To souvisí s opačným názorem, podle kterého obchodní firma jako věc nehmotná, která podnikající osobě patří tvoří její majetek, slouží k provozování podnikatelské činnosti¹¹ a jako součást jmění náleží k obchodnímu závodu.¹²¹³ Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu (§ 502 OZ). V případě, že je považována za součást obchodního závodu, bude potenciálně jako věc nemalé hodnoty hrát roli při určování jeho ceny.¹⁴ V komentářové literatuře nalezneme dva protichůdné názory.¹⁵

U obchodní firmy rozlišujeme funkci identifikační, rozlišovací, ochrannou, reklamní, garanční a investiční.¹⁶¹⁷

⁷ SVOBODA, K. § 496 [Věci hmotné a nehmotné]. In DAVID, Ondřej a kolektiv. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. In: ASPI [právní informační systém] (ID KO89_a2012CZ). Wolters Kluwer ČR. [cit. 13. 2. 2022].

⁸ KOUKAL (2014) op. cit. pozn. 5, s. 1727-1733.

⁹ PULLMANOVÁ, Helena. Obchodní jméno jako věc a možnosti dispozic s právy k němu se vztahujícími v komparativních souvislostech. In CHARVÁT, Radim et al. (eds.). *COFOLA 2019, Část VI. Firemní právo a další práva na označení, právní a ekonomické souvislosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2019, s. 140.

¹⁰ SVOBODA, K. § 502 [Obchodní závod] (2020) op. cit. pozn. 7.

¹¹ VEČERKOVÁ, E. § 423 [Obchodní firma] (2020) op. cit. pozn. 7.

¹² POKORNÁ, J. § 187 [Likvidace] (2020) op. cit. pozn. 7.

¹³ KARABUT, Petra. *Obchodní firma jako součást obchodního závodu* [online]. Pravniprostor.cz. Publikováno 24.02.2021 [cit. 13.2.2022].

¹⁴ POKORNÁ, Jarmila, VEČERKOVÁ, Eva. *Firemní právo v České republice: vývoj a srovnání s Německem a Slovenskem*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 65.

¹⁵ VEČERKOVÁ, § 423 [Obchodní firma] (2020) op. cit. pozn. 7.

¹⁶ POKORNÁ (2013) op. cit. pozn. 14, s. 49-50.

¹⁷ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 9.

Podnikatel pod svou obchodní firmou právně jedná. Jako jeho základní identifikační znak umožňuje snadnější orientaci spotřebitelů a odběratelů na trhu a přiřazení práv a povinností ke konkrétnímu podnikateli, což přispívá k právní jistotě. Funkce identifikační neboli individualizační spočívá v exaktním vymezení podnikatele. To neplatí bezvýjimečně. V současnosti je obchodní rejstřík veden v elektronické podobě. Není výjimečné, aby v něm pod totožným jménem bylo zapsáno více osob.¹⁸ Tato skutečnost dokládá, že obchodní firma v praxi jednoznačným identifikátorem není. V takovém případě mohou být vzaty v úvahu další doplňující údaje o podnikateli, např. sídlo a identifikační číslo. Rejstříkový soud by zápis nového podnikatele pod stejnou či podobnou firmou neměl provést (§ 424 OZ).

Ve Spolkové republice Německo je možné podnikatele identifikovat i na základě jiných identifikačních znaků např. sídla. Ty stačí k naplnění identifikační funkce.¹⁹ Podle německé úpravy postačuje, odlišuje-li se obchodní firma od ostatních na úrovni určitého místa či obce (podle toho, které je svou rozlohou větší) nebo ostatních v obchodním rejstříku zapsaných obchodních firem (§ 30 odst. 1 HGB). To nemění nic na tom, že ochrana je poskytována ve stejné míře.

Předchozí právní úprava zakotvovala příkaz podnikateli vystupovat a právně jednat pod svou obchodní firmou. Stávající úprava jej nepřevzala. Obdobnou povinnost lze dovodit výkladem ze smyslu úpravy obchodní firmy. Žádnou sankci za její porušení zákon nestanoví.²⁰ Včlenění ustanovení § 422 OZ lze vyložit jako reakci zákonodárce na potřebu samostatné úpravy označení pod jakým mají podnikatelé nezapsaní do obchodního rejstříku právně jednat. Je nepravděpodobné, aby úmyslem zákonodárce bylo zakotvit přísnější povinnost podnikatelům nezapsaným do obchodního rejstříku než podnikatelům zapsaným. Vytvářela by se tím nerovnost požadavků kladených na podnikatele zapsané a nezapsané do obchodního rejstříku. Ze smyslu, účelu a celkového znění úpravy lze vyvozovat, že obdobná povinnost, která platí pro podnikatele nezapsané, a *minor ad maius* platí i pro podnikatele zapsané do obchodního rejstříku.²¹²² Literatura k tomu dodává, že musí být užito doslovné znění obchodní firmy, a nikoli znění zjednodušené či zkratka.²³ Na základě výše uvedené argumentace je hodno se přiklonit k interpretaci ve prospěch zásady firemní povinnosti, tzn. obligatorně mít firmu a pod ní právně jednat. Právo k obchodní firmě zahrnuje právo

---

¹⁸ Jako příklad lze uvést označení „ABC“ a „A.B.C.“. Při zadání se vyobrazí shodně znějící obchodní firmy. Liší se pouze dodatkem nebo použitím interpunkčních znamének.

¹⁹ POKORNÁ (2013) op. cit. pozn. 14, s. 228.

²⁰ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 66.

²¹ *Ibid.*

²² KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 22.

²³ TOMSA, Miloš. *K obchodnímu jménu a jeho ochraně*. Obchodní právo. 1995, roč. 4, č. 7-8, s. 14.

podnikatele činit pod ní veškerá svá právní jednání, prezentovat se jí v soutěžním prostředí, nakládat s ní v souvislosti s převodem a přechodem obchodního závodu nebo jeho části, a i mimo dispozice se závodem jako věci v právním smyslu či v souvislosti s uzavřením smlouvy o franchisingu. Podle § 31 odst. 2 ŽZ platí povinnost podnikatele označit obchodní firmou, popřípadě názvem nebo jménem a příjmením, a identifikačním číslem osoby, bylo-li přiděleno, objekt, v němž má sídlo, liší-li se od bydliště a zahraniční osoba organizační složku závodu, pokud ji zřizuje. v opačném případě se podnikatel dopouští správního deliktu, za který lze uložit pokutu až do výše 100 000 Kč podle § 62 odst. 1 j) ŽZ. Druhou stránkou práva k obchodní firmě je možnost požadovat, aby se kdokoliv jiný zdržel užívání stejné nebo obdobné (zaměnitelné) obchodní firmy. Právo k obchodní firmě má povahu *erga omnes*.²⁴

Funkce rozlišovací naproti tomu umožňuje od sebe podnikatele na základě jejich obchodní firmy odlišit. Podporuje transparentnost podnikatelského prostředí. Souvisí s jí zastřešující funkcí identifikační.

Ochranná funkce vyjadřuje povahu obchodní firmy jako práva k průmyslovému vlastnictví, jehož primárním účelem je ochránit podnikatele před neoprávněným výkonem práva, které mu výhradně náleží, jinými. Jedná se o ochranu, která je společná všem průmyslovým právům. Chráněn je nejen podnikatel, ale současně i spotřebitelé a ostatní zákazníci, potažmo soutěžitelé.

Reklamní neboli propagační funkce spočívá ve svobodě podnikatele zvolit si atraktivní název usnadňující mu upoutání pozornosti zákazníků a vytvoření dobrého dojmu. Tato funkce přispívá k upevňování jeho pozice na trhu.²⁵

Garanční a investiční funkce souvisí s vybudovanou dobrou pověstí. Dobrá pověst nebo tzv. „goodwill“ je dlouhodobý nehmotný statek samostatně obtížně vyčíslitelný, vyjadřující celou řadu aspektů, mezi něž patří kvalitní vztahy se zákazníky, dobré renomé a stabilní obchodní partneři.²⁶ Zavedená obchodní firma bývá spojována se zárukou určité kvality a důvěryhodnosti podnikatele. Bývá garancí solidnosti a tradice pro osoby vstupující do obchodních vztahů s podnikatelem. Podle délky jejího působení na trhu aj. se odvíjí její hodnota. Funkce obchodní firmy odráží její vlastnosti, které umožňují lépe pochopit její nezanedbatelný význam.

---

²⁴ PULLMANNOVÁ (2019) op. cit. pozn. 9, s. 143.

²⁵ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 9.

²⁶ POKORNÁ (2013) op. cit. pozn. 14, s. 50.

1.2. Tvorba obchodní firmy a zásady českého firemního práva

V této části diplomové práce bude diskutováno, do jaké míry se při utváření obchodní firmy uplatní podnikatelova svobodná vůle a čím je případně omezena.

Podnikatel má povinnost firmu vytvořit v souladu se zásadou legality, tj. podle kogentních ustanovení OZ i ZOK a jiných právních předpisů. Při tvorbě obchodní firmy se uplatní zásady firemního práva.

Obchodní firma sestává z firemního kmene a dodatků, které nejsou přítomny u zapsaných podnikajících fyzických osob. U firemního kmene rozlišujeme silný a slabší prvek (např. „Energio Obnovitelné zdroje“, kde dominantním prvkem je „Energio“ a méně podstatným je „Obnovitelné zdroje“). Dodatky vysvětlují, doplňují či upřesňují základní název. Dělí se na povinné a dobrovolné. Povinné firemní dodatky se vyznačují tím, že je vyžaduje zákon. Jako příklad lze uvést povinnost označení právní formy (§ 132 odst. 2 OZ) nebo nástupnický dodatek, který vyjadřuje, že jde o obchodní firmu převzatou právním nástupcem.²⁷ Příkladem dobrovolného dodatku je sídlo.²⁸ Obchodní firmu rozlišujeme osobní, věcnou, fantazijní a smíšenou.²⁹ Osobní obchodní firma podnikatele blíže charakterizuje. Uvádí se osobní dodatek mladší, starší apod. Uplatní se zejména u podnikatelů fyzických osob, ale i u osob právnických. Obsahuje jméno fyzické osoby, popř. společníků apod.³⁰ U právnických osob se uplatní ustanovení § 133 OZ: „*název může obsahovat jméno člověka, k němuž má právnická osoba zvláštní vztah*“. K užití jména je vyžadován souhlas této osoby, popř. jejího manžela, potomka či předka. V tomto ohledu se vyznačuje případ David Petroni, s.r.o. V rozsudku ze dne 1.2.2016 se Vrchní soud v Praze vyslovil pro zamítnutí návrhu na zápis.³¹ Jako důvody svého rozhodnutí uvedl: „*obchodní firma k zápisu navržené společnosti tvoří potencionální jméno fyzické osoby a lze předpokládat, že osoba s tímto jménem existuje.*“ Obchodní firma tudíž je klamavá, pokud „*vzbuzuje ve třetích osobách klamný dojem, že jméno David Petroni má nějaký věcný či logický vztah k předmětné společnosti.*“ Zvláštní vztah zde nebyl shledán. V této souvislosti je potřeba zmínit, že soud vyhověl zapsání fiktivních obchodních firem „Adam Maxwell s.r.o.“ a „Aaron Goldberg s.r.o.“, u nichž přichází v úvahu potencionální shodnost se jmény fyzických osob. Je zde evidentní rozpor se zásadou legitimního očekávání. Vrchní soud nicméně v případě David Petroni, s.r.o k argumentu o zapsání výše zmíněných

²⁷ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 67.

²⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kolektiv. *Obchodní zákoník, Komentář*. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 21.

²⁹ LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5, s. 1324-1327.

³⁰ *Ibid.*

³¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 1.2.2016, sp. zn. 7 Cmo 203/2015.

obchodních firem nepřihlédl. Vyjádřil se, že „není žádný rozumný důvod, proč by určitá fyzická osoba (či i jen potenciálně existující jméno fyzické osoby) měla být, jakkoliv spojována s právnickou osobou, s níž nemá nic společného“ a takto navržená obchodní firma je klamavá. Byl uzavřeno, že je požadována věcná nebo logická spojitost s podnikatelem pro zápis fiktivních jmen potencionálních fyzických osob.³²

Osoba, která udělila souhlas, jej může, má-li k tomu závažný důvod, odvolat (§ 428 OZ). U obchodní firmy právnických osob se zároveň uplatní § 134 OZ: „název právnické osoby může obsahovat některý příznačný prvek názvu jiné právnické osoby, je-li pro to důvod v jejich vzájemném vztahu.“

Věcná obchodní firma má ve svém kmeni obsažený předmět činnosti. Naproti tomu fantazijní obchodní firmu rozeznáme podle toho, že neodpovídá ani jedné z výše jmenovaných. Tyto typy obchodních firem lze kombinovat.³³

Volba obchodní firmy je ponechána na svobodné volbě podnikatelů. Nicméně uplatní se zásada pravdivosti (musí odpovídat skutečnosti, např. musí být jasné, zda se jedná o fyzickou, nebo právnickou osobu) a zásada nezaměnitelnosti. Subsidiárně se uplatní ustanovení občanského zákoníku o názvu právnické osoby a jménu člověka. Z úpravy názvu právnické osoby obecně vyplývá povinnost právnickou osobu odlišit od jiné uvedením v názvu právní formy podnikání (§ 132 odst. 2 OZ).

Fyzické osoby se do obchodního rejstříku zpravidla zapisují pod svým jménem (§ 425 OZ). Z dikce § 425 OZ dovodíme preferenci zákonodárce zápisu fyzických osob pod jejich jménem a příjmením. Jedná se o právo, nikoli povinnost. Panuje shoda na tom, že větší volnost (opuštění požadavku povinného zápisu pod vlastním jménem a příjmením) ve výběru firemního názvu poskytována úpravou se promítne v posílení propagační a reklamní funkce ve smyslu umožnění zvolení atraktivnějšího označení. Nicméně platí povinnost splnění požadavku, aby bylo jasné, že se nejedná o obchodní firmu právnické osoby (§ 425 odst. 2 OZ). K tomu postačí, nebude-li v obchodní firmě obsažená právní forma podnikání.

Pro tvorbu firmy jsou charakteristické tři principy. V první řadě se jedná o princip tzv. přísné pravdy, který se uplatnil až do účinnosti občanského zákoníku (1.1.2014). Pro princip přísné pravdy (tzv. firemní vázanosti) je typické kladení nároků na podnikatele, např. aby firma fyzické osoby byla tvořena jejím jménem a příjmením.³⁴ Projevuje se v požadavku uvedení obligatorního dodatku u právnických osob, které jsou podnikateli. Jak vyplývá z §

---

³² *Ibid.*

³³ LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5.

³⁴ KALENSKÝ, Michal. *Pravidla tvorby obchodní firmy fyzické osoby po rekonstrukci*. Právní rozhledy, 2012, roč. 20, č. 22, s. 799.

425 OZ platná právní úprava princip tzv. přísné pravdy nepřevzala. Převažuje princip volné tvorby. Užitím slova „zpravidla“ v ustanovení § 425 OZ zákonodárce projevil vůli připustit fiktivní obchodní firmy u fyzických osob. Za současného právního stavu převládá princip upřednostňující podnikatelskou svobodnou vůli ve volbě firemního názvu, nikoli ukládající povinnost výběru určitého jména.³⁵

Třetí princip, tzv. smíšené tvorby, odráží první dva. U fyzických osob se projevuje v možnosti fakultativně připojit dodatek ke svému firemnímu kmeni.³⁶

Dále se uplatní zásady firemního práva. Podnikatel je jimi vázán při vytváření obchodní firmy. Soud posuzuje soulad se zásadou nezaměnitelnosti (výlučnosti), zákazem klamavosti (pravdivosti), zásadou jasnosti, zásadou jednotnosti (§ 423 odst. 1 OZ), zásadou priority (§ 423 odst. 2 OZ), zásadou zachování dobrých mravů, zásadou přiměřenosti, zásadou firemní povinnosti a zásadou firemní volnosti. První dvě zásady jsou uvedeny v ustanovení § 424 OZ. Jejich legální definice chybí. Některé z nich, např. zásadu firemní povinnosti, dovodíme výkladem. Většina se uplatní při tvorbě obchodní firmy, zásada firemní povinnosti až po vzniku obchodní firmy. V předchozí kapitole bylo dovozeno, že uvedená povinnost se uplatní.

Při vytváření obchodní firmy se podnikatel řídí zákazem klamavosti a zásadou nezaměnitelnosti uvedenými v § 424 OZ, majících za účel chránit podnikatelské prostředí i zákaznickou veřejnost. V případě hrozící zaměnitelnosti nebude obchodní firma zapsána. I přesto, je praxe jiná, viz. výše např. „A.B.C., spol. s.r.o.“. Obchodní firma je fundamentálním identifikačním znakem podnikatele a zaměnitelnost obchodní firmy s jinou zruší její identifikační účinek.³⁷ Podrobnější upřesnění jsou ponechána na soudním výkladu a právní teorii. Nezaměnitelnost spočívá v odlišnosti nikoli nepatrné v dominantním prvku kmene obchodní firmy od obchodní firmy jiného podnikatele.³⁸ Výjimku představují podnikatelská seskupení, u kterých stačí, aby obchodní firmy obsahovaly odlišné slabé prvky a byly tak pro veřejnost rozlišitelné. Příkladem obchodní firmy jednotlivých podnikatelů z podnikatelského seskupení je „Královopolská kovárna, s.r.o.“, „Královopolská slévárna, s.r.o.“ a „Královopolská trading, s.r.o.“. Nejvyšší soud judikoval, že obchodní firma společnosti, která není součástí podnikatelského seskupení naplňujícího znaky holdingu (koncernu), ale obsahuje označení „holding“, může působit klamavě.³⁹

³⁵ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 17.

³⁶ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 28.

³⁷ DĚDIČ, Jan. *Obchodní zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: Polygon, 2002, s. 82.

³⁸ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 4. 1999, sp. zn. 3 Cmo 52/98.

³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.9.2010, sp. zn. 23 Cdo 3182/2010.

Zásada výlučnosti klade požadavek, aby dvě obchodní firmy nebyly shodné nebo pro svou podobnost zaměnitelné (§ 424 OZ).⁴⁰ Dle stávající judikatury se jedná o nezaměnitelnost objektivní povahy. Vychází se z dojmu, který vzniká u průměrného zákazníka.⁴¹ Vztahuje se na území celé České republiky.⁴² Smysl jejího uplatňování spočívá ve vytváření transparentního podnikatelského prostředí a odlišení podnikatelů od sebe. U obchodních firem „Elektronika impuls, a.s.“ a „Elektronika impuls, s.r.o.“ Vrchní soud v Praze shledal pouhý odlišující dodatek nedostatečným.⁴³ Stávající úprava nezakotvuje zákaz použití toliko odlišného dodatku pro posouzení dvou jinak shodných obchodních firem jako nezaměnitelných. Lze usoudit a *contrario*, že nezaměnitelnost obchodních firem odlišujících se pouhým dodatkem vyloučena není. Nezaměnitelnými byly shledány „TEREZA spol. s.r.o.“ a „Tereza Břeclav, příspěvková organizace“.⁴⁴ Z odůvodnění případu plyne, že je předmětem posouzení konkrétních okolností jednotlivého případu, zda pouhý odlišný dodatek či ještě další prvky stačí pro posouzení dvou obchodních firem jako nezaměnitelných.⁴⁵ V jiném usnesení týkající se spolků uvádějící ve svém názvu předmět činnosti a odlišující se pouze názvem obce, kde měli sídlo, konkrétně Aikido D., z. s. a Aikido H., byla také shledána nezaměnitelnost.⁴⁶

Rozhoduje celkový dojem, který utkví v paměti průměrného zákazníka.⁴⁷ Pohled průměrného zákazníka spočívá v laickém uchopení toho, jak vyznívá obchodní firma a jejím prvním posouzení bez podrobného přezkumu. Průměrný zákazník je takový, který je dostatečně informován, rozumně opatrný a nadto je od něho možné očekávat přihlédnutí k „podstatným rozdílům mezi značkami, označením výrobků apod.“⁴⁸ V této souvislosti nelze nezmínit judikát, který pohled průměrného zákazníka aplikuje na vyhodnocení výrazného dominantního prvku. „*Pro posouzení, zda je dána objektivní zaměnitelnost obchodních firem, rozhoduje celkový dojem průměrného zákazníka, který zakotví v jeho paměti. I když se tedy plné znění obchodních firem žalobce a žalovaného liší, je nepochybné, že průměrnému zákazníkovi utkví z víceslovného znění obchodní firmy jeho příznačná, jen určitá výrazná a rozlišující část.*“⁴⁹ S přihlédnutím k dříve vyslovenému závěru Nejvyššího soudu, že

⁴⁰ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 4, s. 69.

⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.1.2010, sp. zn. 29 Cdo 3580/2009.

⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.1.2008, sp. zn. 32 Odo 1729/2006.

⁴³ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 12. 1993, sp. zn. 3 Cmo 573/93. In MACEK, Jiří.

Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2000, s. 8-11.

⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.10.2018, sp. zn. 29 Cdo 5758/2016.

⁴⁵ LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5, s. 1327-1329.

⁴⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3.6. 2016, sp. zn. 7 Cmo 369/2015.

⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 840/2004.

⁴⁸ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 37.

⁴⁹ Rozsudek Vrchního soud v Olomouci ze dne 19.2.2004, sp.zn. 4 Cmo 445/2003.

shodný dominantní prvek v názvu nemusí nutně znamenat zaměnitelnost, byl název Česká apiterapeutická asociace z. s. pro shodnost v právní formě, účelu a prostorové blízkosti, včetně shodného okruhu potencionálních „klientů“ shledán s názvem ČESKÁ APITERAPEUTICKÁ SPOLEČNOST, z.s. zaměnitelný.⁵⁰

Existuje jistá míra tolerance zaměnitelnosti, resp. shodnosti prvků. Není možné, aby každá obchodní firma byla naprosto odlišná. Slabinou hlediska průměrného zákazníka je, že jej uplatňuje dle své úvahy osoba aplikující právo, což vede k subjektivnímu vyhodnocení, co v daném případě odpovídá pohledu průměrného zákazníka. Jak jsme uvedli, případy, kdy firemní dodatek bude shledán dostatečně odlišujícím znakem, nelze vyloučit.⁵¹

Podle stávající judikatury se od sebe obchodní firmy musí odlišovat nejen vjemem zrakovým, ale i sluchovým.⁵² Smysl tkví v ochraně osob nevidomých. Účelem je rovněž ochrana při uzavírání smluv ústní cestou. I přes to lze v obchodním rejstříku nalézt audiálně shodně znějící obchodní firmy. Posouzení je vždy na rozhodnutí prověřujícího vyššího soudního úředníka, který přezkoumává obchodní firmu jako celek. Při tom disponuje určitou diskrecí. V případě sporu bude v zájmu žalobce prokázat, že průměrný zákazník je nepodnikatel, spotřebitel tzn. zákazník, který nevynaloží takovou míru opatrnosti jako podnikatel. Prokazování, že průměrným zákazníkem je profesionál, u něhož je pravděpodobnost, že bude lépe znát trh a o prodejci se více informovat, bude naopak v zájmu žalovaného.⁵³ Určujícím bude, zda se obchodní firma s jinou shoduje v její dominantní části.⁵⁴

Přitom dvě shodné obchodní firmy lišící se pouze předmětem podnikání, pro obvyčejného zákazníka však odlišitelné, budou shledány nezaměnitelnými. Nutno dodat, že podle stávající judikatury k odlišení není dostatečné uvedení geografického označení sídla.⁵⁵ Půjde zejména o případy, kdy dvě obchodní společnosti působí na témže místě.⁵⁶ Nejvyšší soud shledal, „že geografický údaj nemůže zajistit výlučnost a jedinečnost právnických osob, majících v kmeni firmy stejné označení (slovo) (...)“.⁵⁷

Z judikatury vyplývá objektivní odpovědnost. Nelze vznést argument nedostatku zavinění podnikatele. „Zaměnitelnost uvedených předmětů je přitom třeba chápat v poloze objektivní, není nutno zkoumat úmysl soutěžitele event. okolnost, zda věděl, či mohl vědět.“⁵⁸ Posuzováno

⁵⁰ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6.8.2020, sp. zn. 5 Cmo 126/2020.

⁵¹ LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5, s. 1327-1329.

⁵² Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23.4.1997, sp. zn. 3 Cmo 371/1995.

⁵³ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 49.

⁵⁴ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 4, s. 69.

⁵⁵ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 44.

⁵⁶ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22.4.2002, sp. Zn. 3 Cmo 568/2000.

⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2005, sp. zn. 29 Odo 844/2003.

⁵⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7.11.1994, sp. zn. 3 Cmo 813/93.

vždy bude „skutečné znění obchodního jména (dnes firmy) a ne jeho grafická úprava, a to včetně užití velkých a malých písmen.“⁵⁹ Pakliže by podnikatel měl zájem na ochraně grafické podoby jména bylo by nutné obchodní firmu zapsat jako ochrannou známku.⁶⁰ Účelem zákazu klamavosti je posilovat právní jistotu a zajišťovat ochranu zákaznické veřejnosti.⁶¹ Zákaz klamavosti spočívá v požadavku, aby obchodní firma nevyvolávala o podnikateli, osobách společníků nebo předmětu jeho činnosti mylnou představu.⁶²

Je vyžadováno, aby obchodní firma byla užívána tak, jak je zapsána v obchodním rejstříku.⁶³ Zásada pravdivosti je jednou z komponent zásady neklamavosti. Obchodní firma nemá být tvořena nepravdivými údaji. Je požadováno, aby odpovídala skutečnosti. Této zásadě nevyhovují plně tzv. stará firma a fantazijní kmen. Ze zásady pravdivosti vyplývá požadavek uvádět zákonem předepsaný dodatek.⁶⁴

V předběžném přezkumném řízení pro předmět činnosti byla klamavou shledána obchodní firma „Česká finanční úvěrová, s.r.o.“. Obchodní společnost úvěry přímo neposkytovala jen zprostředkovávala. Vytvářela tak klamný dojem, že se zabývá něčím jiným, než se ve skutečnosti zabývala.⁶⁵ Zajímavá skutečnost nastává, pakliže podnikatel změni předmět činnosti, který je obsažen v názvu. Ze zásady klamavosti vyplývá povinnost obchodní firmu změnit, příp. doplnit tak, aby informace byly pravdivé. V případě zásady klamavosti bylo judikováno, že ke klamání veřejnosti dochází, pokud obchodní firma obsahuje název obce či kraje, aniž by s ním byla v užším spojení.⁶⁶ V případě Dopravního podniku Ústeckého kraje, a.s. byla pro neexistující souvislost s Ústeckým krajem obchodní firma shledána klamavou. Do kontrastu s ní byl uváděn případ „Dopravního podniku hl. m. Prahy, a.s.“ ve vlastnictví hlavního města Prahy.⁶⁷ Nadto je možné uvést případ, kdy „Město Františkovy Lázně“ nebylo shledáno zaměnitelné s názvem „Golf Resort Františkovy Lázně k.s.“, „Františkovy Lázně“ byly považovány za geografické označení území.⁶⁸ Problematika uvádění obce či kraje v názvu není úpravou řešena. Pro neexistenci zákazu lze usoudit, že

⁵⁹ TOMSA, Miloš. Správné užívání obchodního jména. *Obchodní právo*. 1997, roč. 6, č. 4. s. 18.

⁶⁰ Blíže viz § 1 OchrZn, který uvádí: „Ochrannou známkou může být za podmínek stanovených tímto zákonem jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.“

⁶¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, s. 109.

⁶² LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5, s. 1327-1329.

⁶³ Civ. rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 9.3.1926, R I 161/26. Vážný 5 823 (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), VIII-a/1926.

⁶⁴ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 4, s. 70.

⁶⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2008, sp. zn. 29 Cdo 201/ 2007.

⁶⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13.1.2011, sp. zn. 23 Cdo 2667/2008.

⁶⁷ *Ibid.*

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.1.2011, sp. zn. 3 Cmo 23 Cdo 3796/2010.

jeho uvedení v názvu je povoleno. Použití cizího označení v obchodní firmě může být v některých případech považováno za klamavé. Jako příklad lze uvést případ týkající se výrobců sektu. Obchodní firma Bohemia Sekt a.s. byla shledána zaměnitelnou s obchodní firmou „BOHEMKA s.r.o.“ z důvodu ochrany požívajícího zlidovělého označení „BOHEMKA“. Dle argumentace Nejvyššího soudu rovněž zlidovělá označení požívají ochrany.⁶⁹ Případné dlouhodobé nevznesení námítky zaměnitelnosti či klamavosti v následném sporu může mít za následek nižší výši přiznaného přiměřeného zadostiučinění poskytovaného v penězích.⁷⁰

Zásada jasnosti úzce souvisí se zásadou pravdivosti. Vyžaduje, aby údaje, které sestavují obchodní firmu zněly jasně a srozumitelně.⁷¹

Zásada priority stanoví, že podnikateli, který obchodní firmu použil jako první, svědčí ochrana práv k ní (§ 423 odst. 2 věta první OZ). Ochrana práv k obchodní firmě spočívá v zákazu jiným užívat stejnojmennou nebo podobnou obchodní firmu. Nabízí se otázka, zda „první užití“ může nastat až po zápisu obchodní firmy do obchodního rejstříku anebo dříve. Názory se různí. Je diskutováno, zda lze za „první užití“ považovat uvedení obchodní firmy v zakladatelském právním jednání (§ 127 OZ).⁷² Obchodní firmu je možné užít při jednání před vznikem společnosti s ručením omezeným, je-li dodatečně schváleno.⁷³ Nicméně převažuje shoda na tom, že obchodní firma vzniká až zápisem, a její použití před vznikem nepřichází v úvahu.⁷⁴ Tuto skutečnost prolamuje možnost tzv. „předregistrace“ neboli rezervace obchodní firmy před vznikem obchodní korporace. Do jednoho měsíce od takové rezervace musí být podán návrh na zápis obchodní korporace do obchodního rejstříku (§ 48 odst. 2 VeřRej). Předregistrace neboli tzv. předběžný zápis včetně polemiky o prvním užití budou dále rozvedeny v první kapitole části druhé.

Zásada jednotnosti spočívá v omezení podnikatele mít více obchodních firem (§ 423 odst. 1 OZ). Projevuje se v nemožnosti kombinovat úplné znění a zkratku.⁷⁵ Podnikatel má povinnost být zapsán pod jednou obchodní firmou a pod ní vstupovat do právních vztahů.⁷⁶ Z právní úpravy a judikatury vyplývá, že v případě podnikání podnikatele v různých oborech

---

⁶⁹ *Ibid.*

⁷⁰ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 50.

⁷¹ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Obchodní firma. In ELIÁŠ, Karel a kolektiv. *Kurs obchodního práva: obecná část: soutěžní právo*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 113.

⁷² LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5, s. 1327-1329.

⁷³ EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. s. 328.

⁷⁴ LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5, s. 1327-1329.

⁷⁵ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 69.

⁷⁶ POKORNÁ (2013) op. cit. pozn. 14, s. 145.

(má více provozoven, podniků či závodů) je oprávněn mít pouze jedinou obchodní firmu.⁷⁷ Toto lze uvést do kontrastu s úpravou Německou, která připouští možnost jednoho podnikatele, který sám je považován za obdobu majetkové a podnikatelské entity, mít více závodů (podniků) pod rozdílnými obchodními firmami.⁷⁸

Následkem převodu či přechodu může nabyvatel (při udělení souhlasu k užívání původním vlastníkem) obchodní firmu užívat, pakliže uvede nástupnický dodatek (§ 427 odst. 1 OZ). Obchodní firma poté může znít např. „Aleš Novák, nabyvatel“ nebo „Aleš Novák, nástupce“.

Zásada firemní přísnosti vyjadřuje, že podnikatel je při volbě obchodní firmy omezen. Platí pravidlo, že má být rozeznatelné, zda se jedná o podnikatele fyzickou, nebo právnickou osobu. Toto lze určit pomocí příhodného dodatku či uvedení právní formy. V neposlední řadě existuje zásada firemní volnosti, která spočívá ve svobodném výběru obchodní firmy. V právním řádu ČR se uplatní zásada firemní volnosti s prvky firemní přísnosti.⁷⁹ Firemní volnost se u právnických osob projevuje tím, že je umožněn libovolný výběr názvu, a firemní přísnost v povinnosti uvést dodatek právní formy.

Další podmínkou při tvorbě obchodní firmy je zachování dobrých mravů⁸⁰. Platí zákaz, aby obchodní firma obsahovala vulgární výrazy či poškozovala jiné hodnoty chráněné českým právem.⁸¹

1.3. Dispozice s obchodní firmou

V této kapitole se zaměříme na otázku dispozic s obchodní firmou. Jakým způsobem může s obchodní firmou podnikatel nakládat a na jakém právním základě? V souvislosti s její identifikační funkcí, zásadami a konstitutivním zápisem vyvstávají nevyjasněné otázky. Ustanovení občanského zákoníku v tomto ohledu přináší interpretační a aplikační nejasnosti.

Obchodní firma je samostatná obchodovatelná věc. Jak plyne z důvodové zprávy *„Konceptně dochází k významnému posunu, který je do značné míry předjímaný obchodní a podnikatelskou praxí. Právo k obchodní firmě se nechápe výlučně jako právo osobní, ale spíše jako právo majetkové; proto je obchodní firma více uvolněna pro majetkové dispozice, ať již se uskuteční samostatně, nebo v rámci obchodního závodu, se kterým je*

⁷⁷ *Ibid.*, s. 77.

⁷⁸ VEČERKOVÁ, E. § 423 [Obchodní firma] (2020) op. cit. pozn. 7.

⁷⁹ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 17.

⁸⁰ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 69.

⁸¹ LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5, s. 1327-1329.

spojena.⁸² Domnívám se, že se jedná o odpověď na moderní potřebu umožnit samostatné dispozice s věcí, která potencionálně může představovat významnou ekonomickou hodnotu.

Dispozicemi s obchodní firmou se rozumí zejména její originární nabytí, převod, přechod, opuštění.

Obchodní firmu lze nabýt originárně nebo derivativně. K jejímu originárnímu nabytí dochází, podobně jako u obchodní korporace, jejím vytvořením, tj. založením a zápisem do obchodního rejstříku. Derivativním je nabytí na základě smlouvy, tj. odvozeně od právního předchůdce. Derivativně lze práva k obchodní firmě nabýt převodem nebo přechodem.⁸³ K nabytí vlastnického práva k obchodní firmě převodem dochází na základě platné a účinné smlouvy zápisem do obchodního rejstříku.⁸⁴ Jedná se o převod dvoufázový tradicí, který se opírá o nauku o titulu a modu.⁸⁵ Prvek konstitutivního zápisu obchodní firmy připomíná nabytí originární. Na převod vlastnického práva k obchodní firmě se na základě analogie aplikuje *lex specialis* § 1102 OZ upravující převod vlastnického práva k věci movité zápisem do veřejného seznamu. Ustanovení upravující převod vlastnického práva k movité věci zápisem do obchodního rejstříku chybí. Obchodní rejstřík není veřejný seznam (§ 1 odst. 1 VeřRej). Úpravu lze proto shledat neúplnou či nepřesnou. Řešením *de lege ferenda* by bylo uvedené ustanovení rozšířit o nabývání vlastnického práva zápisem do obchodního rejstříku. Navrhuji § 1102 OZ doplnit o „nebo obchodním rejstříku“ a „nebo rejstříku“. Kompletně by tak ustanovení znělo: „*Převede-li se vlastnické právo k movité věci zapsané ve veřejném seznamu nebo obchodním rejstříku, nabývá se věc do vlastnictví zápisem do takového seznamu nebo rejstříku, ledaže jiný právní předpis stanoví jinak.*“

Převod vlastnického práva lze učinit pomocí např. kupní nebo darovací smlouvy.⁸⁶ V případě kupní smlouvy neplatí povinnost písemné formy § 559 OZ (oproti darování § 2057 odst. 1 OZ). Je proto důvodné se domnívat, že obchodní firmu je možné převést i formou ústní. Z důvodové zprávy k občanskému zákoníku plyne „*k převzetí staré firmy nevyžaduje souhlas v písemné formě; postačí i souhlas ústní nebo konkludentní*“.⁸⁷ Nicméně vzhledem k požadavku souhlasu pro užívání obchodní firmy (§ 427 odst. 1 OZ) a k posílení právní jistoty přichází v úvahu využití písemné smlouvy vyjadřující souhlas, popř. jinak poskytnutého souhlasu.

⁸² Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, s. 108.

⁸³ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 24.

⁸⁴ *Ibid*, s. 26.

⁸⁵ DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA Jiří a kolektiv. *Občanské právo hmotné 3, Díl třetí: věcná práva*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 65.

⁸⁶ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 25.

⁸⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, s. 109.

K převodu obchodní firmy dochází změnou zakladatelského právního jednání.⁸⁸ Předmětem převodní smlouvy bude stanovená povinnost převodce odevzdáním obchodní firmy kupujícímu vytvořit podmínky k jejímu nabytí.⁸⁹ V tomto ohledu hraje stěžejní roli účinnost kupní smlouvy, jejíž určení je na domluvě stran. Stanoví se konkrétní datum, ke kterému má být obchodní firma vymazána na straně převodce (tzv. uvolnění) a zapsána na straně nabyvatele.⁹⁰

Ze zákonné úpravy jasně nevyplývá, zda prodejem závodu dochází též k prodeji obchodní firmy. Vzhledem k této nevyjasněné otázce bude v zájmu právní jistoty ujednání o jejím vyloučení, či příp. zahrnutí zakotvit do převodní smlouvy. Na převodu obchodní firmy současně se závodem zpravidla z důvodu její úzké provázanosti s osobou podnikatele nebývá zájem. V případě jejího zahrnutí do obchodního závodu automaticky spolu s ním nepřechází. Čím objasnit, že, v případě jejího zahrnutí do obchodního závodu, obchodní firma spolu s ním nepřechází?⁹¹

Převod obchodní firmy jako součásti závodu není samostatně upraven. Před úpravou *lex specialis* o koupi závodu se z důvodu její statusové povahy uplatní přednostně úprava obchodní firmy, tj. ustanovení § 423-429 OZ.

K převodu obchodní firmy automaticky s obchodním závodem účinností převodní smlouvy nedochází, jelikož k jejímu převodu je zapotřebí konstitutivního zápisu. Platí, že nabyvatel převodu obchodní firmy docílit nemůže. Obchodní firmu má právo změnit jen převodce. K jejímu převodu je zapotřebí jeho součinnosti. Až jejím účinným zápisem nabyvatelem je převod uskutečněn.

Pro srovnání, v kontrastu s úpravou v České republice je převod obchodní firmy podle německé úpravy umožněn jen spolu s obchodním závodem, nikoli samostatně (§ 23 HGB).

U převodu obchodní firmy vyvstává otázka, zda nedochází k porušení zákazu klamavosti. Převedená obchodní firma může být spojována s předchozím vlastníkem. Je nasnadě, aby si třetí osoby pod obchodní firmou představily produkty či služby ve stejném standardu jako za původního vlastníka. Na druhou stranu informace o stávajícím vlastníkovu je veřejně dostupná. V souladu s principem formální publicity (každý má právo nahlížet do veřejně přístupného obchodního rejstříku vedeného v elektronické podobě) podle § 3 VeřRej ve spojení s § 25 VeřRej se zveřejňují skutečnosti týkající se právnické osoby včetně jejího

⁸⁸ LASÁK (2022) op. cit. pozn. 4, s. 1333-1335.

⁸⁹ VAVRINEC, Matěj. Obchodní jméno jako věc a možnosti dispozic s právy k němu se vztahujícími v komparativních souvislostech. In CHARVÁT, Radim et al. (eds.). *COFOLA 2019, Část VI. Firemní právo a další práva na označení, právní a ekonomické souvislosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2019, s. 165.

⁹⁰ LASÁK (2022) op. cit. pozn. 4, s. 1333-1335.

⁹¹ KARABUT (2021) op. cit. pozn. 13.

jména (§ 25 odst. 1 a) VeřRej). Vzhledem k této skutečnosti v souladu se zásadou *vigilantibus iura skripta sunt* je na každém, aby si údaje ohledně podnikatele dohledal, a převedená obchodní firma zákazu klamavosti odporovat nebude. K problematice převodu obchodní firmy a jeho řešení se dále vrátíme v úvahách *de lege ferenda*.

Podobná otázka se nabízí u přechodu, ke kterému dochází na jiném právním základě než u převodu, a to zpravidla v důsledku zániku právnické osoby, či úmrtí fyzické osoby.⁹²

V souvislosti s užíváním tzv. „staré firmy“, neboli obchodní firmy nabyté od právního předchůdce, vyvstávají sporné otázky. Z ustanovení § 427 odst. 1 OZ plyne, že v první řadě je zapotřebí souhlasu předchůdce nebo jeho právního nástupce s jejím užíváním (§ 427 odst. 1 OZ). Pojmem „předchůdce“ se rozumí první vlastník. Nejpriléhavější definicí pojmu „jeho právní nástupce“ je „každý další vlastník obchodní firmy“. Dále je vyžadován „údaj vyjadřující právní nástupnictví“ (§ 427 odst. 1 OZ), který se promítne do obchodního rejstříku. Jeho doslovné znění není nikde upraveno. Může mít jakoukoliv podobu, např. „nabyvatel“, „nástupce“, „nový vlastník“ apod. Na základě splnění těchto dvou kumulativních podmínek vzniká nabyvateli právo firmu užívat.

Účelem poskytnutého souhlasu je právní jistota. Jeho následné udělení (po uzavření smlouvy) proveditelné není (*Nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet* tzn. nelze převést více práv, než převodce sám má). Z toho usuzuji, že souhlas musí být poskytnutý předem. Přikláním se k názoru, že je poskytnut již samotnou smlouvou.⁹³

V případě uvažování o licencování užívacích práv k obchodní firmě je v první řadě třeba zhodnotit, není-li to v rozporu se zásadou jednotnosti, zákazem zaměnitelnosti a zákazem klamavosti. Docházelo by k němu na základě licenční nebo franchisingové smlouvy. Poskytnutí licence nevýhradní není v souladu s identifikační funkcí firmy. Potencionálně by šlo uvažovat o licenci výhradní (§ 2360 odst. 1 OZ). Za současné právní úpravy převod užívacích práv k obchodní firmě proveditelný není. Docházelo by ke konfliktu se zásadou jednotnosti (§ 423 odst. 1 OZ). S užívacími právy disponuje vlastník, který má povinnost obchodní firmu užívat. Vlastníku nemůže být uloženo užívání se zdržet. Naproti tomu licencování ochranné známky úprava umožňuje (§ 18 OchrZn). Licence se zapisuje do veřejného seznamu. Obdoba licencování je umožněna v Německu v podobě dočasného převodu podniku zapisovaného do obchodního rejstříku a současně práv k užívání jeho obchodní firmy.⁹⁴ Současná česká právní úprava zápis licence do obchodního rejstříku

⁹² KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 28.

⁹³ *Ibid*, s. 53.

⁹⁴ POKORNÁ (2013) op. cit. pozn. 14, s. 244.

neumožňuje. Vystává otázka, zda event. lze obchodní firmu poskytnout k jinému užívání, např. označení výrobku.⁹⁵

Dalšími zákonem neupravenými tématy, co se týče dispozic s obchodní firmou jsou zástava, exekuční řízení, výkon rozhodnutí vedený na firmu a insolvence. Není zcela jasné, jak v těchto případech postupovat. V současnosti zápis zástavního práva k obchodní firmě do obchodního rejstříku možný není. Vzhledem k povaze obchodní firmy jako věci, by exekuce možná být měla. Nicméně zabavení obchodní firmy v rámci exekuce by bylo v rozporu s její statusovou povahou jakožto zákonem požadovaného identifikátoru podnikatele. Její zabavení by vedlo k zákonem nepředvídané a nežádoucí situaci, tj. rozporu s povinností obchodní firmu užívat. Vzhledem k výše uvedenému lze dovozovat, že u exekuce je možné se domáhat změny obchodní firmy, nikoli zdržení se jejího užívání. To souvisí s ochranou obchodní firmy, tj. nároky, kterých se lze domáhat při neoprávněném zásahu do práv k ní, kterému se budeme věnovat v následující kapitole.

1.4. Ochrana obchodní firmy

K jakému účelu obchodní firma slouží? Její účel spočívá v označení a identifikaci podnikatele.⁹⁶ Transparentní podnikatelské prostředí posiluje právní jistotu, tím zajišťuje bezpečnost obchodování obchodního styku a v konečném důsledku zvyšuje ochranu třetích osob.⁹⁷ Ochrana obchodní firmy jde ruku v ruce s její identifikační funkcí, jejíž naplňování chrání. Ochrana obchodní firmy spočívá v ochraně podnikatele před neoprávněným výkonem jiných práv k obchodní firmě, která mu náleží. U obchodní firmy rozlišujeme ochranu absolutní (§ 423 odst. 2 věta druhá OZ) a relativní (§ 2976 a násl. OZ). Jedná se o konkretizaci její ochranné funkce.

Při utváření obchodní firmy se uplatní zásady firemního práva. Jejich význam spočívá ve vytváření právního rámce obchodní firmy. Slouží k naplňování její identifikační funkce. Soulad s nimi je požadován a přezkoumáván v rámci tzv. předběžného přezkumného řízení.

V druhé kapitole byla řešena otázka, zda a popř. na jakém základě se uplatní zásada firemní povinnosti. Opomenutí zákonodárce zakotvit zásadu firemní povinnosti ve stávající úpravě, popř. v důvodové zprávě odůvodnit její vypuštění, lze považovat za nedůslednost. Zásada firemní povinnosti byla již blíže v této práci specifikována. Nepřímo je možné ji dovodit z ustanovení § 435 OZ, které podnikateli ukládá povinnost uvádět své jméno a další

⁹⁵ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 3, s. 27.

⁹⁶ KNOBLOCHOVÁ, Vladimíra, LAVRUSHIN Konstantin. *Právní úprava obchodní firmy v noz* [online]. Epravo.cz. Publikováno 23.5.2016 [cit. 13.2.2022].

⁹⁷ JOSKOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 398.

údaje na všech obchodních listinách pro jeho dostatečnou identifikaci.⁹⁸ Přičemž obchodními listinami se rozumí jakékoli listiny, které podnikatel užívá v právním styku, tzn. smlouvy, faktury, objednávky, obchodní dopisy. Nedodržení této povinnosti je přestupkem, za který podle § 9 odst. 2 zákona č. 251/2016 Sb. zákona o některých přestupcích může být udělena pokuta až 100 000 Kč. Požadavek vyplývající z evropského práva stanoví povinnost uvádět jméno na objednávkových listech.⁹⁹ Chybné a nepřesné použití, kdy nelze zjistit, kdo jednal, je posuzováno jako nicotné právní jednání.¹⁰⁰

V druhé podkapitole bylo vyvozeno, že za stávající úpravy v případě neuplatnění zásady firemní povinnosti by nastala nerovnost z důvodu odlišnosti požadavků kladených na podnikatele zapsané a nezapsané v obchodním rejstříku (viz § 422 OZ).

Zápisem obchodní společnosti nebo tzv. předregistrací obchodní firmy začíná právní ochrana obchodní firmy. Zaměříme se na způsoby její ochrany a čeho se lze domáhat v případě zásahu.

Ochranou se rozumí tzv. preventivní přezkum a následný (tzv. aposteriorní) přezkum při vzniknuvším sporu. Na rozdíl od ochrany aposteriorní, která se zahajuje na návrh, je ochrana preventivní zahajována z úřední povinnosti. Podle Ústavního soudu rozhodnutí rejstříkového soudu v rámci preventivního přezkumu za *rei iudicatae* považovat nelze: „předběžný přezkum obchodní firmy při zápisu do obchodního rejstříku nezakládá překážku věci „rozsouzené““. ¹⁰¹ Z důvodu, že rozhodnutí předběžného přezkumu za věc rozsouzenou považovat nelze, se toto rozhodnutí neuplatní jako argument u soudu při aposteriorním přezkumu. Rozhodnutí předběžného přezkumu nedokládá nezaměnitelnost obchodní firmy a ani nepotvrzuje, že předmětná obchodní firma není klamavá. Existence shodné obchodní firmy a případná klamavost nejsou vyloučeny. V souladu se zásadou *vigilantibus iura skripta sunt* je na každém, aby dbal svých práv a příp. se jich domáhal soudní cestou. Ochranu následnou rozlišujeme absolutní a relativní. Při přezkumu následném je posuzováno, zda skutečně došlo k zásahu do podnikatelských chráněných práv. Při posuzování zaměnitelnosti obchodních firem je uplatňováno hledisko zaměnitelnosti v jejich podstatných znacích.¹⁰²

Ochranu absolutní souvisí s právem priority (podle § 423 odst. 2 OZ „ochrana náleží tomu, kdo právo použil poprvé“). Spočívá v možnosti domáhat se svých práv tomu, komu

⁹⁸ ŠVESTKA, Jirí, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. 2.* vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 876.

⁹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností. In EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex%3A32017L1132>.

¹⁰⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 315/2001.

¹⁰¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 7. 2007 sp. zn. III ÚS 793/07.

¹⁰² Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 4. 2012, sp. zn. 3 Cmo 10/2012.

vznikla dříve. Ochrany se vlastník domáhá absolutně, tzn. proti komukoli, kdo do jeho práv neoprávněně i jinak zasáhne a kdykoli.¹⁰³ Neoprávněným zásahem se rozumí, když si rušitel přisvojí obchodní firmu a užívá totožné nebo podobné označení, ale také má-li obchodní firmu zaměnitelnou. To platí i tehdy, když je obchodní firma užívána nepřesně.¹⁰⁴

Relativní ochrana umožňuje domáhat se svých práv k obchodní firmě proti zásahu soutěžitele.¹⁰⁵ Při naplnění kritéria pasivně legitimovaného soutěžitele a znaků generální klauzule (§ 2976 odst.1 OZ) je možné uvažovat i o zvláštních, tzv. soudcovských skutkových podstatách nekalé soutěže (§ 2977 a násl. OZ). Aktivně legitimován je podnikatel, do jehož práv bylo zasaženo. V případě absolutní ochrany je potencionální okruh pasivně legitimovaných subjektů větší. Jak bylo řečeno, může jím být kterýkoli subjekt. Soutěžní vztah není podmínkou. Pro posouzení se uplatní hledisko, zda lze jednání žalované shledat jako vedené soutěžním záměrem či účelem (nikoli úmyslem).¹⁰⁶

Ustanovení § 423 odst. 2 OZ odkazuje na ustanovení o nekalé soutěži. Nároky, kterých se lze domáhat, nalezneme v ustanovení OZ o ochraně proti nekalé soutěži. Uplatní se v případě absolutní i relativní ochrany. *Lex specialis* VymPrVI se na obchodní firmu neaplikuje, jelikož obchodní firma nepatří mezi taxativně vypočtená průmyslová práva v ustanovení § 1 VymPrVI, na něž se VymPrVI vztahuje.

Domáhat se je možné zdržení se užívání,¹⁰⁷ odstranění závadného stavu (uložení povinnosti obchodní firmu změnit¹⁰⁸), přiměřeného zadostiučinění v peněžitě a nepeněžitě formě, náhrady škody a vydání bezdůvodného obohacení (§ 2988 OZ). Jakmile se jedná o rušitele, který má zaměnitelnou obchodní firmu, nemůže mu být přikázáno jejího užívání se zdržet,¹⁰⁹ nýbrž odstranit závadný stav. Nejvyšší soud přijal závěr, že v případě nekalé soutěže lze „*k odstranění závadného stavu ve znění kmene obchodní firmy uložit rušiteli, aby změnil svou firmu tak, aby neobsahovalo určité slovo, a aby podal návrh na zápis této změny do obchodního rejstříku*“.¹¹⁰ Tento názor zastává nadále. Nevyhoví-li, může soud i bez návrhu právníckou osobu zrušit, a to s likvidací.¹¹¹

¹⁰³ LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5, s. 1324-1327.

¹⁰⁴ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 9. 2005, sp. zn. 10 To 314/2005.

¹⁰⁵ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 74.

¹⁰⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.3.2009, sp.zn. 23 Cdo 4941/2008.

¹⁰⁷ Zdržení se užívání je možné požadovat dojde-li k neoprávněnému zásahu jinou osobou a není-li to pro tuto osobu likvidační (ve smyslu, není-li pod obchodní firmou zapsána v obchodním rejstříku) v opačném případě se uplatní odstranění závadného stavu (povinnost změnit jméno). Viz rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31.10.1994, sp. zn. 3 Cmo 808/1993.

¹⁰⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 10. 1994, sp. zn. 3 Cmo 808/93.

¹⁰⁹ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 9.8.1993, sp. zn. 3 Cmo 234/93.

¹¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. 23 Cdo 4933/2009.

¹¹¹ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 75.

Právo k obchodní firmě je právem průmyslovým.¹¹² Jako právo absolutní povahy se nepromlčuje (§ 612 OZ). I pakliže by obchodní firma byla považována za věc, k níž se pojí vlastnické právo, právo k ní by bylo nepromlčitelné (§ 614 OZ). Práva k obchodní firmě promlčet nelze. Hovořit je možné pouze o promlčení práv z porušení práv k ní vůči třetím osobám (§ 612 OZ).

Pomocí sporných otázek jsme si předestřeli určité nejasnosti úpravy obchodní firmy, představili její podstatu a právní rámec. V následující části si zodpovíme, od kterého okamžiku vznikají práva k ní a, který okamžik v České republice platí za její první užití. Vzhledem k dnešní možnosti přímého, a takřka okamžitého, zápisu notářem navíc s přihlédnutím k aktuálním změnám spojeným s digitalizací ztrácí tato otázka při využití přímého zápisu notářem téměř na významu. Otázka bude dále analyzována v přirovnání s úpravou ochranných známek. Tématem druhé části zaměřené na originární nabývání vlastnického práva k obchodní firmě jsou postupy zápisu společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku. Práce bude reflektovat promítnutí aktuálních změn plynoucích z evropského práva do právní úpravy České republiky. Do jaké míry bylo vyhověno požadavkům evropského práva a jak se změnily podmínky postupu přímého zápisu notářem?

---

¹¹² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 8. 3. 2017, sp. zn. 31 Cdo 3375/2015.

2. Postupy pro zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku

2.1. Jaké jsou obsahové a formální náležitosti zakladatelského právního jednání pro zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku?

Tato část se věnuje nejrozšířenější formě obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným. Z důvodu jejího nezanedbatelného hospodářského významu¹¹³ bude konkrétně na jejím příkladu ukázána povaha zápisu a základní předpoklady pro jeho uskutečnění. Budou představeny postupy vedoucí ke vzniku společnosti s ručením omezeným, potažmo obchodní firmy.

Společnost s ručením omezeným je v první řadě korporací tvořenou společenstvím osob (§ 1 ZOK ve spojení s § 210 odst. 1 OZ). Má povahu kapitálové obchodní společnosti (§ 1 odst. 1 a 2 ZOK). Na jednočlennou společnost se podle § 210 odst. 1 OZ ve spojení s § 11 odst. 1 a 2 ZOK uplatní fikce, že je korporací tvořenou jediným členem (fiktivní sdružovací povaha). Jedná se o jeden z jejích definičních znaků. Koncentrace podílů v osobě jednoho společníka nezakládá důvod pro její zrušení (§ 172 odst. 1 b) OZ).

Vzhledem k právní fikci uvedené v ustanovení § 421 odst. 1 OZ se na společnost s ručením omezeným jako osobu zapsanou v obchodním rejstříku pohlíží jako na podnikatele.¹¹⁴

Vznik společnosti s ručením omezeným bez současného vzniku obchodní firmy není možný. Za předpokladu splnění určitých podmínek budou obchodní firma a společnost s ručením omezeným spadat pod ochranu zákona již před vznikem. Jedná se o tzv. jednání před vznikem obchodní korporace. Společnost s ručením omezeným bude jednání zavazovat, pakliže jej na sebe ve stanovené době tří měsíců (§ 163 OZ) převezme.¹¹⁵ Lhůta je prekluzivní. Po jejím uplynutí pozbývá společnost oprávnění jednání podle § 127 OZ převzít. Pakliže jednání převezme, dá to zúčastněným najevo (§ 127 věta poslední ZOK). Do té doby jsou osoby jednající za ni oprávněny a zavázány samy. V případě více osob odpovídají tyto společně a nerozdílně.¹¹⁶ Typicky jde o uzavírání nájemní smlouvy na prostory, kde je umístěno sídlo společnosti nebo koupi vybavení. Nicméně o jednání před vznikem společnosti „jde jen tehdy, je-li z jednání zakladatele zřejmé, že nejedná svým jménem, nýbrž za založenou a dosud nevzniklou společnost“.¹¹⁷

¹¹³ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 319.

¹¹⁴ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 155.

¹¹⁵ ČERNÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 109.

¹¹⁶ *Ibid.*

¹¹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.8.2010, sp. zn. 23 Cdo 2056/2010.

„Firma“ často bývá zaměňována s obchodní společností. Pojem „firma“ právní entitě neodpovídá. Nejen v této práci jsou tyto pojmy zásadně odlišovány. Společnost jako právní subjekt a stejně tak její obchodní firma vznikají zápisem do obchodního rejstříku. Vzniku společnosti předchází přípravné práce a založení uzavřením společenské smlouvy (§ 8 odst. 1 věta první ZOK), nebo v případě jednočlenné společnosti s ručením omezeným sepsáním zakladatelské listiny (§ 8 odst. 2 ZOK), která je pro účely hlavy I. ZOK a hlavy IV. ZOK společenskou smlouvou (§ 3 odst. 3 ZOK). Základní úprava založení je obsažena v OZ § 122 a násl. a v ZOK (§ 8 až 10 ZOK). Speciální úpravu společnosti s ručením omezeným nalezneme v § 132 a násl. ZOK.

Náležitosti zakladatelského právního jednání rozlišujeme na obligatorní a fakultativní, obligatorní na základní a specifické. Rejstříkový soud zkoumá obligatorní a fakultativní náležitosti (§ 90 VeřRej). Základní obligatorní náležitosti jsou uvedeny v § 123 OZ. Specifické obligatorní náležitosti pro společnost s ručením omezeným stanoví § 146 ZOK. Chybějící obligatorní náležitost v mezidobí po založení a před vznikem zakládá absolutní neplatnost zakladatelského právního jednání pro rozpor se zákonem, způsobující zjevné narušení veřejného pořádku podle § 588 OZ. Po vzniku může být společnost pro neuvedení obligatorní náležitosti soudem prohlášena za neplatnou (§ 129 odst.1 b) OZ ve spojení s § 92 ZOK).

Co se fakultativních náležitostí týče, jedná se téměř o jakýkoli údaj upřesňující činnost společnosti a společníků. Je možné ujednání dalších libovolných ustanovení. Neujednají-li si společníci určitou záležitost, uplatní se zákon. Úprava společnosti s ručením omezeným je převážně kogentní. Jedná se o právo postavení osob (§ 1 odst. 2 OZ), tj. úpravu statusovou. Obligatorní náležitosti dělíme na počáteční a základní.¹¹⁸ Počáteční náležitosti (§ 146 odst. 2 a 3 ZOK) lze po zápisu obchodní společnosti do obchodního rejstříku a splnění vkladové povinnosti ze zakladatelského právního jednání vynechat. Základní náležitosti zakladatelského právního jednání (§ 146 odst. 1 ZOK) přetrvávají po celou dobu existence společnosti s ručením omezeným.¹¹⁹

Z obligatorních náležitostí zakladatelského právního jednání jsme zdůraznili obchodní firmu. V části věnované firemnímu právu jsme si objasnili její tvorbu. Další z obligatorních náležitostí zakladatelského právního jednání je předmět podnikání nebo předmět činnosti při založení za účelem jiným než podnikání (nově může být společnost s ručením omezeným založena i za účelem veřejně prospěšným viz § 146 OZ a násl.).

¹¹⁸ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 328.

¹¹⁹ *Ibid.*

Založení společnosti s ručením omezeným zčásti za účelem podnikání a zčásti za účelem jiným se nevylučuje. Není-li její účel stanoven v zakladatelském právním jednání, nahrazuje jej předmět podnikání či předmět činnosti. Naplňování účelu společnosti je v rukou členů volených orgánů a společníků. Předmět podnikání je určující např. při vymezení zástupčího oprávnění podle § 430 odst. 1 OZ.¹²⁰

Nezanedbatelný počet společností v obchodním rejstříku jako předmět podnikání uvádí označení tzv. živnosti volné a sice „*Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách č. 1 až 3 živnostenského zákona*“ (uvedené v příloze č. 4). Nejvyšší soud České republiky recentně judikoval, že takto vymezený předmět činnosti je příliš obecný. Argumentací dospěl k závěru, že takto neurčitě formulovaný předmět podnikání odporuje ustanovení § 25 odst. 1 b) VeřRej, jelikož zahrnuje i nevymezené činnosti (bod 80 přílohy č. 4 ŽZ). Při uplatnění hlediska rozumné třetí osoby jej nelze jednoznačně určit a de facto neexistuje. Takovéto ustanovení je zdánlivé (§ 533 OZ). Nepřihlíží se k němu (§ 554 OZ).¹²¹ Nejvyšší soud stanovil povinnost upřesnit předmět podnikání v zakladatelském právním jednání a promítnout jej do obchodního rejstříku. Následkem neuvedení určitého předmětu podnikání bude zpravidla nevyhovění zápisu společnosti do obchodního rejstříku rejstříkovým soudem pro nekonkrétní předmět podnikání.¹²² Rejstříkový soud vyzve společnost k dodání zakladatelského právního jednání, které požadovaný vymezený předmět podnikání uvádět bude.¹²³ Předmět činnosti podle odůvodnění soudu nemusí doslovně odpovídat živnostem uvedeným v ŽZ. V takovém případě je odpovědností živnostenského úřadu, aby vymezený předmět podnikání podřadil pod některou z činností uváděných v příloze 4 ŽZ.¹²⁴

Předmět podnikání uvedený v obchodním rejstříku nemusí být tentýž jako činnost, na kterou je vystaveno živnostenské oprávnění, je-li ve společenské smlouvě předmět podnikání vymezen odlišně.¹²⁵ Není to ani žádoucí z důvodu, že rozsah, označení či povaha živnostenského oprávnění se mohou v průběhu činnosti společnosti měnit.¹²⁶

Forma zakladatelského právního jednání je vždy písemná. Zákon stanoví požadavek notářského zápisu (§ 8 ZOK ve spojení s § 776 odst. 2 ZOK). Zakladatelské právní jednání v zákonem požadované formě zakládá zvláštní typ společnosti občanského práva (§ 2716

¹²⁰ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 66, s. 329.

¹²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020.

¹²² PETŘÁČEK, Vladimír, CHMELAN Kryštof. *Sankce za nesprávné uvedení předmětu podnikání v obchodním rejstříku*. In ey.com [online]. Publikováno 1.6.2019 [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: https://www.ey.com/cs_cz/tax/tax-alerts/2021/sankce-za-nespravne-uvadeni-predmetu-podnikani-v-obchodnim-rejst.

¹²³ *Ibid.*

¹²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020.

¹²⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26.11.2010, sp. zn. 7 Cmo 66/2010.

¹²⁶ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 330.

a násl. OZ) založené na závazkovém vztahu za účelem vzniku společnosti s ručením omezeným. Přistoupením k němu vzniká základní povinnost oblihační loajality jako určitého předstupně korporální loajality, tj. jednat ve prospěch výše uvedeného cíle a vyloučit to, co by mohlo mít za následek zabránění tohoto.¹²⁷

Postupy vedoucí k zápisu společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku jsou dva. Návrh na zápis může být podán buď na rejstříkový soud, nebo prostřednictvím notáře.¹²⁸ Oba způsoby zápisu si předestřeme. Mimo jiné uvedeme potřebné kroky a formality, které vznik obnáší. V neposlední řadě bude brán zřetel na aktuální vývoj.

Vyložíme si jednu z podob ochrany obchodní firmy, tzv. předregistraci a zápis obchodní firmy společně se společností s ručením omezeným do obchodního rejstříku, jenž udává okamžik vzniku obchodní společnosti jako osoby v právu.

2.2. Předběžná registrace obchodní firmy v obchodním rejstříku

Postupy zápisu společnosti s ručením omezeným jsou upraveny v zákoně o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, který obsahuje jak úpravu hmotného práva, tak procesní. Spolu s rekodifikací byl do právního řádu České republiky vtělen institut tzv. předfirmy, který umožňuje, aby obchodní firma ještě před zápisem podnikatele byla pod ochranou zákona.¹²⁹

Do obchodního rejstříku se zapisují skutečnosti ohledně osob v něm zapsaných. Předběžná registrace tzv. předfirmy přináší možnost, jak ještě před zápisem společnosti s ručením omezeným obchodní firmu nevzniklé společnosti zapsat do obchodního rejstříku.¹³⁰ Přichází v úvahu po založení společnosti (§ 48 odst. 2 VeřRej). Rejstříkový soud obchodní firmu po dobu jednoho měsíce za poplatek 1 000 Kč¹³¹ jako rezervovanou obchodní firmu zapíše. Takto „rezervované“ obchodní firmě svědčí po dobu jednoho měsíce (§ 48 odst. 2 VeřRej) právo přednosti, jinak až od vzniku společnosti s ručením omezeným. S ohledem na zákaz zaměnitelnosti (§ 424 OZ) není během tohoto období jiné osobě umožněno si tzv. předfirmu zapsat.

Pakliže po období jednoho měsíce není podán návrh na zápis obchodní korporace do obchodního rejstříku, je rezervovaná obchodní firma z úřední povinnosti soudem vymazána.¹³² Předregistrace neboli tzv. předfirma najde své uplatnění v situaci, kdy se

¹²⁷ ČERNÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 107.

¹²⁸ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 333

¹²⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

¹³⁰ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 162.

¹³¹ Položka 11 1. d) Příloha k zákonu č. 549/1991 Sb. SoudP Sazebník poplatků.

¹³² LASÁK (2022) op. cit. pozn. 5, s. 1324-1327.

mezidobí založení a vzniku protahuje, např. v případech nepodání návrhu na zápis ihned po založení (§ 148 ZOK). Uplatní se jako předběžné zajištění zápisu pro předejití situace, kdy by bylo zapotřebí změny zakladatelského právního jednání z důvodu zápisu obdobného názvu jiným podnikatelem.¹³³

Předběžný zápis může být proveden buď na návrh soudu, nebo notářem. Hodnotím jej jako užitečný nástroj pro zajištění právní ochrany.

Otázka předběžné registrace souvisí s prvním užitím obchodní firmy. Je otázkou, do jaké míry lze jednání před vznikem společnosti s ručením omezeným pod tzv. předfirmou považovat za její první užití. Jak vyplývá z definice, pouhé do obchodního rejstříku nezapsané jméno není obchodní firmou (§ 423 odst. 1 OZ). Panuje názor, že k jejímu prvnímu užití může docházet při tzv. jednání před vznikem obchodní korporace nebo jejím uvedením v zakladatelském právním jednání. Vznikající obchodní firma by tak již při jednání před vznikem společnosti s ručením omezeným spadala pod ochranu zákona. Institut tzv. předregistrace by se v takovém případě jevil jako zbytečný a pozbýval účelu. Znamenalo by to, že osoba by disponovala ochranou práv k obchodní firmě již před jejím vznikem. Vystala by otázka, disponuje-li s právy k obchodní firmě při jejím užití před zápisem zakladatel, nebo obchodní společnost, která by jednání převzala, což by vedlo k právní nejistotě.

V kapitolách následujících se budeme zabývat postupy zápisu společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku.

2.3 Postupy zápisu společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku v České republice a komparace s právní úpravou ve Spolkové republice Německo

Obchodní rejstřík je veřejný rejstřík (§ 1 odst. 1 VeřRej). Obecná úprava veřejných rejstříků je zakotvena v občanském zákoníku (§ 120, 121 OZ). Na úpravu obchodního rejstříku se obdobně užití ustanovení VeřRej (§ 1 odst. 1 VeřRej). V této kapitole si představíme oba postupy zápisu upravené tímto zákonem. Předmětem zájmu v prvním bodě této kapitoly bude tzv. řízení ve věcech zápisu do obchodního rejstříku.

2.3.1. Zápis do obchodního rejstříku provedený soudem v tzv. řízení ve věcech zápisu do obchodního rejstříku

Společnost s ručením omezeným jako osoba v právu vzniká zápisem. V průběhu své existence bude interagovat, právně jednat, s třetími osobami, které nebudou s konkrétní společností obeznámeny. Obchodní rejstřík v tomto ohledu hraje nezastupitelnou roli. Jako

---

¹³³ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 162.

ucelený informační systém veřejné správy (§ 1 odst. 2 VeřRej) zprostředkovává veřejnosti informace o podnikatelích.¹³⁴ Zveřejněním je uveřejnění na internetových stránkách www.or.justice.cz.¹³⁵

Z obecných skutečností, které se do veřejných rejstříků zapisují u každé z osob, se při zápisu společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku mimo jiné zapisují jméno, sídlo (uplatní se ustanovení občanského zákoníku o sídle (§ 136 a 137 OZ) a o sídle podnikatele (§ 429 OZ), předmět činnosti, právní forma, den vzniku, identifikační číslo, skutečnosti o orgánech a den, k němuž byl zápis proveden (§ 25 odst. 1 VeřRej). Tyto skutečnosti stanoví i obecná úprava občanského zákoníku (§ 120 odst. 1 OZ). Při zápisu společnosti s ručením omezeným se dále zapisují ty skutečnosti, které se zapisují u všech obchodních korporací, tj. např. výše základního kapitálu, výše vkladu (§ 48 odst. 1 VeřRej). Nadto se zapisují údaje specifické společnosti s ručením omezeným, tj. jméno a sídlo společníků, výše podílu každého společníka, označení podílu, je-li společníkovi umožněno vlastnit více podílů, název druhu podílu spolu s popisem práv a povinností k němu vázaných, upravuje-li společenská smlouva více druhů podílů, a údaj, že byl na podíl vydán kmenový list (§ 48 odst. 1 j) VeřRej). Vyjma jednočlenné společnosti s ručením omezeným umožňuje zákon převoditelnost podílů vyloučit.¹³⁶ V jednočlenné společnosti se k ujednáním nebo ustanovením zákona o obchodních korporacích zakazujícím či omezujícím převoditelnost podílů nepřihlíží (§ 14 ZOK). Zvláštní zákon může ukládat zápis jiných údajů. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob umožňuje zapsání i dalších jiných důležitých skutečností na požádání zapsané osoby, prokáže-li právní zájem (§ 25 odst. 1 j) VeřRej).

Obchodní rejstřík vede rejstříkový soud. Věcně příslušný je krajský soud (§ 75 odst. 1 VeřRej). Věcně a místně příslušným k řízení o návrhu na zápis společnosti s ručením omezeným jako osoby v právu je krajský soud, v jehož obvodu má osoba sídlo (§ 75 odst. 1 VeřRej ve spojení s § 85 odst. 3 OSŘ). V obvodu Krajského soudu pro Středočeský kraj je k řízení o návrhu na zápis příslušný Městský soud v Praze (§ 39 odst. 1 SSZ).

Rejstříkové soudy pro každou společnost s ručením omezeným vedou rejstříkovou vložku a rejstříkový spis pod totožným číslem v příslušném oddíle (tzv. rejstříkové knize). Společnostem s ručením omezeným je určen oddíl C.¹³⁷ Nedílnou součástí obchodního

¹³⁴ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 155.

¹³⁵ CHALUPA, Ivan, Reiterman, David, Holý, Václav. *Obchodní korporace. Přeměny a obchodní rejstřík. Základy soukromého práva VI*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2016, s. 151.

¹³⁶ ČERNÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 148.

¹³⁷ CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 127.

rejstříku je sbírka listin (§ 2 odst. 1 VeřRej). Tvoří ji dokumenty, jejichž uložení ukládá zákon (§ 66 VeřRej). Mimo to stanoví zákon možnost na požádání osoby zapsané v obchodním rejstříku, která na jejím uložení má právní zájem, uložení do sbírky i listiny, která se povinně neukládá. Do rejstříkového spisu se zakládají všechny dokumenty ve vztahu ke konkrétní zapsané osobě.¹³⁸

Zaměříme se na samotné řízení a jeho průběh. Svou povahou se jedná o zvláštní soudní řízení, a to řízení návrhové nesporné. Na řízení o zápisu do obchodního rejstříku se uplatní zákon o veřejných rejstřících. Subsidiárně se užití ustanovení úpravy občanského soudního řízení (§ 120 VeřRej) a zákon o zvláštních řízeních soudních.¹³⁹

Rejstříkové řízení se zahajuje podáním návrhu (§ 78 odst. 1 VeřRej). Návrh na zápis společnosti s ručením omezeným podávají všichni jednatele (§ 46 odst. 2 VeřRej) na tzv. inteligentním formuláři (§ 18 odst. 1 VeřRej) zpřístupňovaném na stránkách www.justice.cz. Nepodají-li tito návrh na zápis do patnácti dnů, může jej podat každý, kdo na něm doloží právní zájem (§ 11 odst. 3 VeřRej). Podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku se zahajuje řízení o zápisu společnosti s ručením omezeným. Účastníky řízení jsou osoba, která podala návrh na zápis, k němuž je oprávněna podle tohoto zákona, a osoba, o jejímž zápisu se řízení vede (§ 84 VeřRej). Návrh se podává na vyplněném formuláři v listinné podobě s úředně ověřenými podpisy (§ 22 odst. 2 VeřRej) nebo elektronicky, a to s uznávaným elektronickým podpisem (§ 22 odst. 3 VeřRej) nebo datovou schránkou.¹⁴⁰ Návrh na zápis podaný listinně soud převede do elektronické podoby (§ 23 věta druhá VeřRej). Elektronicky podaný návrh musí být opatřen elektronickým podpisem, který je rovnocenný s vlastnoručním podpisem (§ 22 odst. 3 VeřRej). Tím se rozumí uznávaný elektronický podpis,¹⁴¹ tzv. kvalifikovaný elektronický podpis¹⁴² definovaný podle Článku 3 odst. 12 nařízení eIDAS jako zaručený elektronický podpis vytvořený kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisů a založen na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy.¹⁴³ Náležitosti návrhu na zápis upravuje zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů a prováděcí vyhláška¹⁴⁴ ministerstva spravedlnosti (§ 21 VeřRej).

¹³⁸ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 157.

¹³⁹ CHALUPA (2016), s. 128-129.

¹⁴⁰ CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 132.

¹⁴¹ Ustanovení § 22 odst. 3 VeřRej ve spojení s § 6 odst. 1 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

¹⁴² § 6 odst. 3 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

¹⁴³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.

¹⁴⁴ ČERNÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 111.

Návrh na zápis společnosti s ručením omezeným se podává písemně nebo elektronicky se všemi listinami dokládající skutečnosti, které se do obchodního rejstříku povinně zapisují, a listinami, které se ukládají do sbírky listin (§ 19 VeřRej). Listiny dokládající skutečnosti, které se do obchodního rejstříku povinně zapisují, se předkládají originální (§ 73 odst. 1 VeřRej).

Povinně se připojují tyto přílohy:

- Souhlas zapisovaných osob, tj. společníků, jednatelů atd. s jejich zápisem do obchodního rejstříku není-li obsažen v jiné z dokládaných listin (§ 12 VeřRej).
- Čestné prohlášení jednatelů o splnění požadavků podle § 46 ZOK s úředně ověřeným podpisem.
- Čestné prohlášení správce vkladu.
- V případě nepeněžitěho vkladu znalecký posudek.
- Oprávnění k podnikání. Nejzazší lhůtou pro jeho vznik je den zápisu do obchodního rejstříku. Činnost, kterou zákon umožňuje vykonávat fyzické osobě, bude umožněna zapsat právnické osobě, pakliže tato činnost bude zabezpečena pomocí osoby k tomu oprávněné podle jiného právního předpisu (§ 13 odst. 2 VeřRej).¹⁴⁵
- Souhlas vlastníka s umístěním sídla zapsané osoby jako právní důvod užívání prostor v písemné formě s úředně ověřenými podpisy. Prohlášení musí být opatřené nejdéle před 3 měsíci (§ 14 odst. 2 VeřRej).
- V případě, že navrhovatelem je zahraniční osoba, je požadována doručovací adresa na území České republiky.
- Doklady o splacení vkladu, jehož min. výše činí 1 Kč (§ 142 odst. 1 ZOK), popř. jeho části.¹⁴⁶
- Zákon stanoví požadavek splacení celého vkladového ážia a na každý peněžitý vklad nejméně jeho 30 % před podáním návrhu na zápis (§ 148 ZOK). Dokladem o splacení vkladu v případě peněžitěho vkladu, který se splácí na zvláštní účet u banky, je potvrzení banky o složení částky odpovídající požadované části vkladu. V případě vkladu nepřesahujícího 20 000 Kč stanoví zákon od 1.1.2021 možnost jeho splacení i jiným způsobem, např. prostřednictvím správce vkladu. Nově jím může být kdokoliv, např.

---

¹⁴⁵ CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 134.

¹⁴⁶ JOSKOVÁ, Lucie, PRAVDOVÁ, Markéta, DVORÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným Právo – účetnictví – daně*. 4. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2021, s. 57.

notář,¹⁴⁷ popř. společník. V takovém případě je zapotřebí doložení prohlášení správce vkladu (§ 18 ZOK).

- U nepeněžitého vkladu je požadován znalecký posudek. Před podáním návrhu na zápis musí být nepeněžitý vklad splacen celý.
- Ve zvláštních případech jsou vyžadovány dodatečné přílohy. V případě zakládání zahraniční právnickou osobou se jedná o výpis ze zahraničního obchodního rejstříku. Při zakládání zahraniční fyzickou osobou, cizincem, je požadován výpis z rejstříku trestů pořízený před dobou ne delší než 3 měsíců a čestné prohlášení o bezúhonnosti, nevydává-li domovský stát jednatele výpis z rejstříku trestů.¹⁴⁸
- Zakladatelské právní jednání, tj. společenská smlouva nebo zakladatelská listina.¹⁴⁹ Zakladatelské právní jednání se předkládá listinně nebo elektronicky. Forma je písemná a zákon pro něj stanoví požadavek notářského zápisu (§ 8 ve spojení s § 776 odst. 2 ZOK).

Není-li ujednáno jinak, podává se návrh na zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku s přílohami do šesti měsíců od jejího založení (§ 9 odst. 1 ZOK). V opačném případě nastává fikce odstoupení od smlouvy s účinky *ex tunc*, tj. od počátku ve smyslu § 2004 odst. 1 OZ. Lhůta je procesní,¹⁵⁰ tzn. návrh na zápis musí do této zákonem stanovené doby učiněn. Společenská smlouva může lhůtu, popř. důsledky jejího promeškání, upravit jinak. Je dispozitivní (§ 9 odst. 2 ZOK). Soudní poplatek dle sazebníku zákona o soudních poplatcích činí 6 000 Kč (Položka 11 SoudP).

Jak jsme si uvedli, rozlišujeme fázi založení a vzniku (§ 9 odst. 1 ZOK). Obě fáze jsou v souvztažnosti. Fáze vzniku zahrnuje přípravu a předložení dokumentů, které jsou podklady pro zápis. Řízení ve věcech zápisu do obchodního rejstříku jako jeden z postupů vedoucích ke vzniku společnosti s ručením omezeným je nedílnou součástí této fáze.¹⁵¹

Fáze vzniku bude dále představena podrobněji. Jaké postupy musí soud respektovat z hlediska zápisu? Jak probíhá řízení ve věcech obchodního rejstříku? V první řadě, ze zákona plyne, že v řízení ve věcech obchodního rejstříku není potřeba nařizovat jednání (§ 93

---

¹⁴⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.

¹⁴⁸ JOSKOVÁ (2021) op. cit. pozn. 146, s. 58.

¹⁴⁹ *Ibid*, s. 57.

¹⁵⁰ Havel, B. In ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 26-28.

¹⁵¹ FOLTÝN, Ivan. *Problematika založení a vzniku společnosti s ručením omezeným*. Olomouc, 2018, diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta, s. 16.

odst. 1 věta druhá VeřRej). Pro řízení jako celek je charakteristické, že standardně probíhá bez jednání.¹⁵²

Soud posoudí, je-li podkladem pro zápis rozhodnutí soudu nebo správního orgánu (§ 81 VeřRej). Pakliže není a neuplatní-li se postup podle § 92 VeřRej, vydává rozhodnutí o povolení zápisu společnosti s ručením omezeným. Neuplatní-li se postup podle § 81 VeřRej rejstříkový soud v případě prvozápisu společnosti s ručením omezeným zkoumá podmínky podle § 86 VeřRej, zejména nepodala-li jej neoprávněná osoba, obsahuje-li všechny zákonem stanovené náležitosti, je-li podán na požadovaném formuláři, jsou-li k němu připojeny listiny dokládající údaje o zapisovaných skutečnostech a nemá-li zakázaný účel.¹⁵³ Účel může být ziskový i neziskový.¹⁵⁴ V opačném případě je soud povinen návrh odmítnout (§ 86 VeřRej). Než dojde k odmítnutí vyzve v případech § 86 b) - f) VeřRej ve lhůtě 3 dnů usnesením k odstranění vad návrhu (§ 88 VeřRej ve spojení s § 43 OSŘ) a poučí jakým způsobem k tomu má dojít (§ 89 VeřRej ve spojení s § 43 OSŘ). V případě neodstranění vad či vad neodstranitelných, např. podání návrhu neoprávněnou osobou, rejstříkový soud návrh bez vydání výzvy usnesením odmítne (§ 89 VeřRej ve spojení s § 43 OSŘ).¹⁵⁵

Následně dochází k přezkumu formálních vad návrhu a obsahu v rozsahu ustanovení § 90 odst. 1 VeřRej.¹⁵⁶ Rejstříkový soud zkoumá, zda jsou údaje o skutečnostech, které se zapisují do obchodního rejstříku, seznatelné z doložených listin. Jedná se o tzv. meritorní přezkum, tzn. rejstříkový soud přezkoumává, lze-li listiny shledat jako dostatečné podklady pro zápis.¹⁵⁷ Posuzována je podle § 90 odst. 1 VeřRej rovněž zaměnitelnost obchodní firmy a její případná klamavost¹⁵⁸ (soud zkoumá tzv. notoriety, např. kdy v názvu figuruje slovo „banka“, ale vznikající obchodní společnost se nezabývá bankovníctví činností). Dále je přezkoumáváno, zda proti právnické osobě neprobíhá trestní stíhání nebo výkon trestu uložený dle zákona upravujícího trestní odpovědnost právnických osob a řízení proti nim (§ 99 VeřRej).

V určitých případech rejstříkový soud provede zápis i bez rozhodnutí. Jedná se o případy, kdy je podkladem pro zápis do obchodního rejstříku rozhodnutí soudu nebo správního orgánu (§ 81 VeřRej). Rejstříkový soud učiní zápis bez vydání rozhodnutí také v případech, kdy je podkladem notářský zápis a jde-li o zápis založené společnosti s ručením omezeným na

¹⁵² CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 146.

¹⁵³ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 162.

¹⁵⁴ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 319.

¹⁵⁵ CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 142.

¹⁵⁶ Štenglová, I. In DĚDIČ, Jan, HAVEL, Bohumil, ŠTENGLOVÁ, Ivana, JINDŘICH, Miroslav a kol. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 337-340.

¹⁵⁷ CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 143.

¹⁵⁸ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 163.

základě návrhu na zápis (§ 92 odst. 2 b) VeřRej). Notářský zápis je podkladem pro zápis.¹⁵⁹ Notář osvědčí splnění předpokladů pro zápis do obchodního rejstříku. Následně soud přezkoumává, zda notářský zápis je v souladu s notářským řádem.¹⁶⁰ V neposlední řadě je přezkoumávána nezaměnitelnost a neklamavost názvu zapisované právnické osoby a jsou-li zapisované skutečnosti seznatelné z dokládaných listin (§ 90 odst.1 VeřRej).

Nejedná-li se o jeden z předchozích případů, rozhodne rejstříkový soud o zápisu usnesením, ve kterém, nejsou-li pro zápis dány podmínky, návrh zamítne, anebo, pakliže podmínky splněny jsou, povolí. V případě vyhovění návrhu zapíše společnost po nabytí právní moci ke dni uvedeném v návrhu, popř. bez zbytečného odkladu, neobsahuje-li návrh takto určený den (§ 94 odst. 2 VeřRej). Předchází-li navržený den nabytí právní moci usnesení pak zapíše společnost bez zbytečného odkladu po nabytí právní moci usnesení (§ 94 odst. 2 VeřRej). Soud vždy zápis provede, nebo následkem uplynutí lhůty 5 pracovních dnů od podání o návrhu rozhodne usnesením nestanoví-li jiný zákon lhůtu jinou (§ 96 odst. 1 VeřRej).¹⁶¹ Nestane-li se tak, nastává fikce zápisu spočívající v považování zápisu za provedený dnem následujícím po uplynutí této lhůty (§ 98 odst. 1 VeřRej). Nebrání-li zápisu překážky, rejstříkový soud zápis do 2 pracovních dní v obchodním rejstříku obligatorně zveřejní (§ 98 odst. 2 VeřRej). V případě zpětvzetí návrhu ve lhůtě 5 dní od jeho podání (§ 98 odst. 1 věta za středníkem VeřRej), popř. probíhá-li trestní stíhání proti právnické osobě nebo výkon trestu, se fikce zápisu neuplatní (§ 99 VeřRej).

V případě provádění zápisu bez rozhodnutí se z povahy věci rozhodnutí nedoručuje. Rejstříkový soud navrhovateli a osobám, které se zapisují do obchodního rejstříku se společnostmi s ručením omezeným, nejdéle do 3 dnů od zápisu zašle výpis s provedeným zápisem (§ 102 VeřRej).¹⁶² Zápis do obchodního rejstříku spolu s listinami v elektronické podobě se zveřejní bez zbytečného odkladu ve sbírce listin.¹⁶³

Subsidiárně se aplikuje OSŘ (§ 120 VeřRej). Obranou proti usnesení je odvolání podle § 201 OSŘ. Lze uvažovat i o uplatnění mimořádných opravných prostředků upravených v § 228 a násl. OSŘ. Možnostmi obrany jsou pozápisové řízení proti fikci provedení zápisu a pozápisové řízení dotčených osob zapisovaných v rámci zápisu zapsané osoby. Nastane-li fikce zápisu (§ 98 VeřRej), umožňuje zákon zapsané osobě a osobám, které se zapisují do obchodního rejstříku (např. jednateli, společníkům), do 1 měsíce navrhnout jeho změnu, či

¹⁵⁹ ČERNÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 111.

¹⁶⁰ CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 143.

¹⁶¹ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 164.

¹⁶² *Ibid.*, s. 165.

¹⁶³ *Ibid.*, s. 159.

vymazání. Uplynutím lhůty se lze domáhat nápravy v řízení za účelem dosažení shody mezi zápisem skutečnosti a skutečným stavem (§ 101 odst. 1 VeřRej poslední věta ve spojení s § 78 odst. 1 VeřRej).¹⁶⁴

Dalším prostředkem ochrany je pozápisové řízení ohledně dotčených osob zapisovaných v rámci zápisu zapsané osoby. Tyto osoby jsou oprávněny se domáhat změny zápisu, který se jich přímo dotýká.¹⁶⁵ V případě rozporu s kogentními ustanoveními zákona a nelze-li nápravy dosáhnout jinak, vyzve rejstříkový soud zapsanou osobu k nápravě. Za předpokladu nezjednání nápravy a převažujícího zájmu ochrany třetích osob u takového postupu, může soud i bez návrhu rozhodnout o zrušení právnické osoby s likvidací (§ 9 odst. 1 VeřRej).

Pro obchodní rejstřík jsou charakteristické princip publicity a dobrá víra. Právní jednání v dobré víře je základem pro to, aby jím třetí osoba byla chráněna. Spočívá v seznatelnosti a věrohodnosti v obchodním rejstříku zapsaných údajů. Principu materiální publicity je příznačné, že jsou tyto zapsané údaje pravdivé a úplné. Tomu, kdo jedná v důvěře, že zápis v obchodním rejstříku odpovídá skutečnému právnímu stavu, nesmí být k tíži, není-li tomu tak. Podle negativní stránky principu materiální publicity zakotvené v § 8 odst. 1 VeřRej nemá proti osobě, která právně jedná důvěřujíc údajem zapsanému do veřejného rejstříku, ten, jehož se zápis týká, právo namítat, že zápis neodpovídá skutečnému stavu (§ 121 odst. 1 OZ). Jeho pozitivní stránka tkví v účinnosti údajů a obsahu listin, jejichž zveřejnění zákon ukládá vůči každému ode dne jejich zveřejnění v Obchodním věstníku, ledaže zapsaná osoba prokáže, že třetí osobě byly známy dříve. Do uplynutí lhůty šestnácti dnů od zveřejnění se zapsaná osoba nemůže zveřejněných údajů a obsahu listin dovolávat, jestliže třetí osoba prokáže, že o nich nemohla vědět (§ 8 odst. 2 VeřRej).¹⁶⁶

Podle § 120 odst. 2 OZ, ve kterém je obsažen princip formální publicity platí, že obchodní rejstřík musí být přístupný pro každého, tzn. musí být každému umožněno pořídit si výpisy, opisy nebo kopie, jež jsou deklaratorními listinami prokazující skutečnosti v nich uvedené.¹⁶⁷

---

¹⁶⁴ CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 147.

¹⁶⁵ *Ibid.*

¹⁶⁶ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 159.

¹⁶⁷ CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 107.

2.3.2. Zápis do obchodního rejstříku provedený notářem a povaha zápisu obchodní firmy do obchodního rejstříku

Tato kapitola se věnuje rejstříkovému řízení, které je jedním z postupů zápisu. S rekodifikací vstoupila v platnost možnost zápisu notářem, který garantuje zákonnost postupu. Svou povahou odpovídá zápisu rejstříkovému (§ 118 VeřRej). Nicméně řízení se nevede, zápis je proveden bez vydání rozhodnutí soudu. Jedná se o značně zefektivněný proces. Dochází jím k šetření nákladů. Uplatní se ustanovení § 108-118 VeřRej. Proces se řídí notářským řádem.

Notář zápis do obchodního rejstříku provede na žádost osoby oprávněné k podání návrhu (§ 46 odst. 2 VeřRej) za předpokladu splnění podmínek stanovených v § 108 VeřRej, tj. podkladového notářského zápisu (§ 70 NŘ) anebo přezkumu zapisovaných skutečností notářem v rámci přezkumu splnění předpokladů pro sepsání podkladového notářského zápisu a předložení všech požadovaných listin. Jedná se zejména o doložení dokladu o splacení vkladu, popř. jeho části, znaleckého posudku v případě nepeněžitého vkladu, výpisu z katastru nemovitostí, živnostenského oprávnění, čestného prohlášení jednatele, prohlášení společníků, že souhlasí se zápisem do obchodního rejstříku, výpisu z rejstříku trestů nikoli starší než tři měsíců, jež při vydání v zahraničí vyžaduje vyšší ověření v podobě apostily nebo superlegalizace, a souhlasu s umístěním sídla. Tyto listiny tvoří podklad pro zápis notářem.¹⁶⁸ Notář písemnosti v listinné podobě převede do elektronického formátu a ty, které se ukládají, dálkovým přístupem vloží do sbírky listin; zbylé doručí rejstříkovému soudu (§ 114 odst. 1, 2 VeřRej). Není-li pro povahu listiny její převedení do elektronické formy možné, doručí takovou listinu notář bez zbytečného odkladu příslušnému rejstříkovému soudu (§ 114 odst. 3 VeřRej).

V případě, že některá právní jednání budou učiněná nebo některé z požadavků pro zápis do obchodního rejstříku splněny (např. vydání živnostenského oprávnění) až po uzavření zakladatelského právního jednání, o kterém je podkladový notářský zápis, zapíše notář společnost s ručením omezeným do obchodního rejstříku na základě osvědčení o splnění požadavků pro zápis do obchodního rejstříku podle § 80h NŘ, tzv. notářského zápisu o osvědčení (§ 109 VeřRej).¹⁶⁹ Učiní tak notář, který zpracoval všechny podkladové notářské zápisy včetně notářského zápisu o osvědčení (§ 110 VeřRej), a to dálkovým přístupem bez zbytečného odkladu po podání žádosti (§ 113 VeřRej). Zápis notářem má konstitutivní povahu.¹⁷⁰

¹⁶⁸ JOSKOVA (2021) op. cit. pozn. 146, s. 59.

¹⁶⁹ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 11, s. 165.

¹⁷⁰ ČERNÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 111.

Nesplnění požadavků pro provedení zápisu má za následek odmítnutí přímého zápisu notářem. Zapisovaná osoba má možnost učinit návrh na zápis do obchodního rejstříku soudu.¹⁷¹

Následně notář vydá osobě zapsané ověřený výstup z obchodního rejstříku a nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne zápisu jej zašle osobám, které se zapisují do obchodního rejstříku v souvislosti se zápisem zapsané obchodní společnosti (§ 115 VeřRej). Obranou proti tomuto je zvláštní pozápisové řízení. Na zvláštní pozápisové řízení se užijí obdobně ustanovení jako při domáhání se téhož proti zápisu rejstříkovým soudem (§ 117 VeřRej). Uplatní se pouze ustanovení aplikující se na pozápisové řízení dotčených osob zapisovaných v rámci zápisu zapsané osoby, tj. § 101 odst. 2 VeřRej. Ustanovení upravující pozápisové řízení proti fikci provedení zápisu, tj. § 101 odst. 1 VeřRej, se neuplatní, jelikož podmínky pro jeho uplatnění z důvodu, že k zápisu notářem na základě fikce nedochází, nejsou naplněny.¹⁷²

Jak jsme si uvedli, společnost s ručením omezeným jako osoba v právu vzniká veřejnoprávním aktem odpovídajícím registraci v příslušném veřejném rejstříku (registrační princip). Registrační princip spočívá ve formálním přezkumu návrhu, tzn. rejstříkový soud přezkoumává, vyplývají-li zapisované údaje z dokládaných listin.¹⁷³ Na základě splnění zákonem stanovených podmínek vzniká na zápis do obchodního rejstříku právní nárok.

Registrační princip kombinuje rysy modelu liberálního a koncesního. Liberální model vychází z autonomie vůle. Založení a vznik jsou totožné. Naproti tomu pro princip koncesní je charakteristické, že právnická osoba vzniká na základě rozhodnutí státního orgánu, na jehož vydání není nárok.¹⁷⁴

Úprava obchodních korporací spočívá na registračním principu vycházejícího ze smluvní volnosti a projevujícího se v dokončení procesu vzniku právnické osoby zápisem do veřejného rejstříku na základě naplnění zákonných podmínek.¹⁷⁵ Zápis do veřejného rejstříku, jimž se rozumí obchodní rejstřík (§ 1 odst. 1 VeřRej), zakládá právní skutečnost, tj. má za následek vznik práv a povinností v podobě vzniku společnosti s ručením omezeným (§ 126 odst. 1 OZ ve spojení s § 42 a) VeřRej).

Společnost s ručením omezeným vzniká na smluvním základě. Jejím vznikem dosavadní kontrahenti zakladatelského právního jednání nabývají účast v ní. Dochází k přechodu vlastnického práva k předmětu vkladu (§ 25 odst. 1 ZOK) (s výjimkou věcí, jejichž vlastnické

¹⁷¹ ŠTENGLOVÁ (2016) op. cit. pozn. 2, s. 166.

¹⁷² CHALUPA (2016) op. cit. pozn. 135, s. 151.

¹⁷³ CHALUPA, Ivan, Reiterman, David, Holý, Václav. *Obchodní korporace. Obchodní korporace. Obecná část. Základy soukromého práva V*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2016, s. 21.

¹⁷⁴ ČERNÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 111.

¹⁷⁵ *Ibid.*

právo na ni přechází zápisem do veřejného seznamu, tj. nemovitých věcí zapisovaných do katastru nemovitostí (§ 25 odst. 2 ZOK)) a k pohledávkám na splnění zbývajících vkladových povinností na společnost. Zápisem získává společnost právní osobnost, tj. způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti (§ 118 OZ ve spojení s § 15 OZ), která převáží nad její smluvní povahou. Při překročení této smluvní povahy se stává specifickou institucí,¹⁷⁶ organizovaným celkem, jemuž zákon přiznává právní osobnost. Právní osoba se vyznačuje stabilitou trvání a majetkovou samostatností. Ode dne jejího vzniku (§ 126 odst. 1 OZ) nabývá právní osobnost a vztahují se na ni veřejnoprávní povinnosti. Zároveň může vykonávat svou činnost.¹⁷⁷

Co se odměny notáře týče, poplatek za přímý zápis je uveden v položce S přílohy notářského tarifu. Sepsání podkladového notářského zápisu s povinnými náležitostmi podle OZ a ZOK a osvědčení pro zápis do veřejného rejstříku jsou zpoplatněny podle přílohy notářského tarifu (Položka A. Příloha. NT).

Vzhledem k požadavku učinit zápis „bez zbytečného odkladu“ po podání žádosti o zápis může být zápis notářem proveden již v den doručení všech požadovaných dokumentů.¹⁷⁸

---

¹⁷⁶ PELIKÁNOVÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 31.

¹⁷⁷ ČERNÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 112.

¹⁷⁸ KNOBLOCHOVÁ (2016) op. cit. pozn. 96.

2.4. Shrnutí systému v České republice s ohledem na ovlivnění evropským právem a porovnání s právní úpravou v Spolkové republice Německo

Co se týče regulace společnosti s ručením omezeným, je v posledních letech možné zaznamenat posun. Tzv. „velká novela“¹⁷⁹ úpravu významně liberalizuje. Mezi její hlavní cíle patří harmonizace s právem EU a snížení nákladů na založení a vznik společnosti s ručením omezeným.¹⁸⁰¹⁸¹

Mezi významné kroky na poli evropského práva patří přijetí a implementování dvanácté směrnice (v kodifikovaném znění) 2009/102/ES o jednočlenných společnostech s ručením omezeným a akciových společnostech¹⁸² a směrnice 2017/1132/EU o některých aspektech práva obchodních společností.¹⁸³ Základní strategický záměr je vyjádřen v tzv. Small Business Act. Spočívá v podpoře malých a středních podnikatelů. Z něj vychází nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, které jako jednu z podmínek pro využívání Evropských strukturálních a investičních fondů stanoví snížení nákladů pro založení a vznik společnosti s ručením omezeným.¹⁸⁴ Tento požadavek byl do českého práva promítnut přijetím zákona č. 161/2016 Sb. novelizujícího mimo jiné zákon o soudních poplatcích,¹⁸⁵ kterým se při dodržení stanovených kritérií zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku provedený notářem osvobozuje od soudního poplatku. Splněním této podmínky byla zachována možnost využívat prostředky poskytované z Evropských strukturálních a investičních fondů. V opačném případě hrozilo České republice pozastavení čerpání těchto výhod.¹⁸⁶

¹⁷⁹ Zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.

¹⁸⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.

¹⁸¹ ČECH, Petr, ŠUK Petr. *Velká novela zákona o obchodních korporacích. Část I. (změny týkající se všech obchodních korporací)*, s. 3.

¹⁸² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/102/ES ze dne 16. září 2009 v oblasti práva společností o společnostech s ručením omezeným s jediným společníkem (Text s významem pro EHP). In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:32009L0102>.

¹⁸³ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 323.

¹⁸⁴ Příloha 11. Část I. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. In EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303>

¹⁸⁵ Zákon č. 161/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění zákona č. 375/2015 Sb.

¹⁸⁶ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 334.

V současné době jsou náklady při zakládání společnosti s ručením omezeným následující:

- Náklady na zřízení a vedení účtu při splacení vkladu na bankovní účet nebo účet spořitelního a úvěrního družstva. Toto se týká zejména situací, kdy výše vkladů přesahuje 20 000 Kč. V opačných případech postačuje, je-li peněžitý vklad splacen jiným způsobem, například prostřednictvím správce vkladu.¹⁸⁷
- U nepeněžitého vkladu náklady na vyhotovení znaleckého posudku. Určují se podle povahy nepeněžitého vkladu.

Dále se hradí poplatek za výpis z evidence rejstříku trestů (Položka Y. Příloha. NT), úřední ověření podpisu souhlasu s umístěním sídla (§ 14 odst. 2 VeřRej), výpis z katastru nemovitostí (Položka W. Příloha. NT), úřední ověření čestného prohlášení jednatelů ohledně jejich splňování podmínek pro výkon funkce (§ 46 ZOK, § 152 OZ) a příp. souhlasu zapisovaných osob (Položka H1. Příloha. NT), není-li obsažen v zakladatelském právním jednání (§ 12 VeřRej), ohlášení živnosti (Příloha. Sazebník. Položka 24 SoudP), vyhotovení notářského zápisu o zakladatelském právním jednání o založení společnosti s ručením omezeným včetně jednoho stejnopisu (obsahuje-li jen povinné náležitosti předepsané občanským zákoníkem a zákonem o obchodních korporacích, je-li vkladová povinnost splněna splacením v penězích a provede-li zápis společnosti do obchodního rejstříku na žádost a na jeho podkladě notář, který notářský zápis sepsal, snižuje se částka na polovinu podle položky A přílohy NT), notářský zápis o osvědčení pro zápis do veřejného rejstříku (Položka R. Příloha. NT) a zápis notářem do veřejného rejstříku (Položka S1. Příloha. NT). K tomu se připočítává daň z přidané hodnoty ve výši 21 %, je-li notář jejím plátcem.

V případě zápisu do obchodního rejstříku provedeného soudem se hradí soudní poplatek ve výši 6 000 Kč (Položka 11 odst. 1 b) SoudP). Porovnáme-li náklady řízení ve věcech zápisu do obchodního rejstříku a zápisu do obchodního rejstříku provedeného notářem, vychází varianta zápisu notářem úsporněji.

Úprava tzv. stoeurových společností¹⁸⁸ je vyhověním požadavku vyplývajícího z evropského práva.¹⁸⁹ Při splnění podmínek, že zápis do obchodního rejstříku je učiněn notářem, zakladatelské právní jednání má jen obligatorní náležitosti stanovené občanským zákoníkem a zákonem o obchodních korporacích a vklad je splněn splacením v penězích je

---

¹⁸⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.

¹⁸⁸ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 73, s. 334.

¹⁸⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 161/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění zákona č. 375/2015 Sb.

zápis osvobozen od soudního poplatku (§ 11 odst. 8 písm. d) zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích). Do částky „sto eur“ se aktuálně nelze vejít. V implementaci evropských předpisů je pokračováno.

Vytvoření společnosti s ručením omezeným v EU je ovlivněno evropským právem. I přes jeho sjednocující vliv přetrvávají v jednotlivých členských státech odlišnosti. V Německu je založení zjednodušené formy společnosti s ručením omezeným – německé podnikatelské společnosti, tzv. UG, podmíněno maximálním počtem tří společníků, splacením pouze peněžitými vklady, jedním jednatelem a přistoupením k společenské smlouvě, jejíž vzor je dostupný v příloze k § 2 odst. 1 GmbH Gesetz.¹⁹⁰ Oproti Německu neplatí v České republice omezení v počtu společníků či jednatelů. Z české právní úpravy stejně jako z úpravy německé při založení tzv. jednoduché společnosti s ručením omezeným neboli tzv. UG plyne povinnost splacení vkladu pouze v penězích. Promítnutí požadavku evropského práva poskytnutí členskými státy vzorové společenské smlouvy¹⁹¹ se v České republice chystá. Podle důvodové zprávy k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků, se předpokládá zpřístupnění standardizovaného zakladatelského právního jednání vytvořeného ministerstvem spravedlnosti ve spolupráci se zástupci Notářské komory ČR prostřednictvím internetu.¹⁹²

Podíváme se na to, jakým způsobem je úprava řešena v Německu. Nutno podotknout, že k výrazné liberalizaci německé úpravy společnosti s ručením omezeným došlo přijetím zákona o modernizaci práva společností s ručením omezeným a o potírání zneužití¹⁹³ v roce 2008.¹⁹⁴ Stejně jako v České republice společnost s ručením omezeným spočívá GmbH na tzv. registračním principu. Zápis do německého obchodního rejstříku (*Handelsregister*) je veřejnoprávním potvrzením.

---

¹⁹⁰ Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4123-1, veröffentlichten bereinigte 4 des Gesetzes vom 10. August 2021 (BGBl. I S. 3436) geändert worden ist (BGBl. I S. 3436) geändert worden ist [cit. 13. 2. 2022].

¹⁹¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. června 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností. In EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: www.eur-lex.europa.eu

¹⁹² Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků, s. 5.

¹⁹³ Das Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen (MoMiG), vom 23. Oktober 2008, Bundesgesetzblatt Jahrgang 2008 Teil I Nr. 48, ausgegeben zu Bonn am 28. Oktober 2008. [cit. 13.2.2022].

¹⁹⁴ KRULICHOVÁ Michaela. *Vergleich der Kosten und Reformen der GmbH Gesellschaftsgründung in Europa*. Vídeň, 2017, diplomová práce, Vídeňská univerzita, Právnická fakulta, s. 113.

Co se příkládaných dokumentů při zápisu německé GmbH (§ 8 GmbHG) týče, lze vyzdvihnout společenskou smlouvu, tzv. Gesellschaftsvertrag, jejímž prostřednictvím si zakladatelé upravují práva a povinnosti a jiné podstatné náležitosti. Neurčuje-li zvoleného jednatele tzv. Gesellschaftsvertrag, je zapotřebí dokumentu určujícího osoby, které budou jednat za společnost. Dalším z požadovaných dokumentů je tzv. seznam společníků splňujících podmínky uvedené v § 40 GmbHG a jimi podepsaný. V případě nepeněžitých vkladů se k návrhu na zápis příkládá dokumentace ocenění nepeněžitých vkladů. Dále je požadováno čestné prohlášení jednatelů o splňování podmínek § 6 odst. 2 GmbHG spolu s listinou prokazující splacení vkladu.¹⁹⁵

Kromě společnosti s ručením omezeným GmbH se v Německu varianta např. tzv. UG jednoduché společnosti s ručením omezeným vyznačuje nižšími náklady a jednodušším postupem založení.¹⁹⁶ V případě využití vzorové společenské smlouvy, tzv. Musterprotokoll, jsou náklady na založení nejnižší. Náklady se odlišují podle toho, je-li společnost zakládána jedním, či více společníky.¹⁹⁷ Po předložení všech potřebných dokumentů (§ 8 GmbHG) dochází rejstříkovým soudem k přezkumu jejich souladu se zákonem.

Se získáním živnostenského oprávnění je společnost povinna se přihlásit jako plátce daně. Dále k řízení patří také zahájení řízení pro stanovení statusu pro systém sociálního zabezpečení, registrace pojištění pro účely získání podnikatelské odpovědnosti, opatření daňového identifikačního čísla a pro odvětví podnikání specifických povolení.¹⁹⁸

Výhodu německé úpravy spatřuji v zákonně zakotvené vzorové společenské smlouvě a snížení celkových nákladů na založení tzv. UG. Standardizovaná forma společenské smlouvy v podobě shodných náležitostí pro všechny přináší zjednodušení přispívajíc k právní jistotě. Zároveň odpadá nutnost konzultování společenské smlouvy s notářem nebo právníkem. Za slabou stránku považuji nezohlednění podílu na základním kapitálu a postavení jednatele ve společenské smlouvě.

Německo reagovalo na trend evropských právních řádů zajišťování příznivějších podmínek pro podnikání s předstihem oproti České republice. Reforma předznamenala evropské iniciativy v podobě tzv. Small Business Act a navazujícího nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013.

¹⁹⁵ FOLTÝN (2018) op. cit. pozn. 151, s. 48.

¹⁹⁶ KRULICHOVÁ (2017) op. cit. pozn. 194, s. 33.

¹⁹⁷ *Ibid.*, 67.

¹⁹⁸ KAPONIG, André. *Die Gründung einer GmbH – Checkliste aus Praxissicht* [online]. Beck.de. Publikováno 12. 4. 2017 [cit. 13.2.2022].

Směrnice 2017/1132/EU ve znění novelizující tzv. digitalizační směrnici 2019/1151/EU s ohledem na zjednodušení celého procesu nově stanoví členskými státy povinnost umožnit založení společnosti s ručením omezeným plně online.¹⁹⁹ Problematiku online založení upravuje v hlavě I kapitole III. Lhůta pro implementaci směrnice v novelizovaném znění v České republice byla stanovena do 1.8.2021. Modernizace v první řadě předpokládala zapojení elektronických nástrojů pro účely identifikace zúčastněných osob (ve smyslu nařízení eIDAS č. 910/2014/EU). Výjimečně může být vyžadováno osobní dostavení se. Všechny potřebné listiny má být umožněno podat elektronicky. Dále směrnice stanoví požadavek zpřístupnění vzoru společenské smlouvy pro společnost s ručením omezeným ze strany členských států s možností při jeho využití zakotvit nevyžadování formy společenské smlouvy jako veřejné listiny. Při použití předpřipraveného vzoru a splnění všech náležitostí zápisu, tj. uzavření společenské smlouvy, doložení předepsaných listin, splacení vkladu, zaplacení správního poplatku a poplatku za provedení zápisu, má být obchodní korporace inkorporována do jednoho pracovního týdne.²⁰⁰ Jinak se lhůta prodlužuje na deset dní.²⁰¹

Z evropských iniciativ lze zmínit předložený návrh nařízení o statutu evropské soukromé společnosti *Societas Privata Europaea*, stažený z projednávání v roce 2018, a návrh směrnice o společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem. Bylo předpokládáno zřízení jednočlenné společnosti *Societas Unius Personae* na úrovni jednotlivých států. Stanoven měl být jednotný vzor zakladatelské listiny a online zápis do obchodního rejstříku.²⁰²

Na mezinárodní úrovni iniciovaný neustále se vyvíjející European Model Companies Act představuje právní rámec pro úpravu práva kapitálových společností na evropské a národní úrovni. Je možné jej implementovat jako celek nebo jen některá z jeho ustanovení. V budoucnu by mohl sehrát úlohu interpretačního vodítka při výkladu zákonů.²⁰³

Dále lze zmínit první směrnici 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 o koordinaci ochranných opatření,²⁰⁴ která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností, a na ni navazující směrnici 2017/1132/EU ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (kodifikované znění), které předepisují požadavek publicity údajů prostřednictvím ústředních registrů a přijetí opatření k zabránění

¹⁹⁹ Čl. 13g směrnice 2017/1132.

²⁰⁰ ČERNÁ (2021), s. 108.

²⁰¹ Čl. 13 g odst. 7 směrnice 2017/1132.

²⁰² EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 66, s. 324.

²⁰³ EICHLEROVÁ (2021) op. cit. pozn. 66, s. 325.

²⁰⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0101>.

jakéhokoli nesouladu mezi obsahem informací zveřejněných a obsahem rejstříku nebo spisu. Jejich prostřednictvím se členské státy zavazují elektronicky zveřejňovat údaje a listiny týkající se společnosti s ručením omezeným. Povinně se mimo jiné zveřejňují zakladatelské právní jednání včetně změn, oprávnění a způsob zastupování společnosti s ručením omezeným, výše základního kapitálu, účetní doklady za každé účetní období v souladu se směrnicemi Rady 78/660/EHS, 83/349/EHS, 86/635/EHS a 91/674/EHS, přemístění sídla společnosti, likvidace společnosti, soudní rozhodnutí o neplatnosti společnosti.²⁰⁵ Těchto se společnost vůči třetím osobám může dovolávat až po zveřejnění, ledaže prokáže, že je třetí osoby znaly. U úkonů, které proběhly od šestnáctého dne po zveřejnění, se třetí osoby nemohou vůči společnosti dovolávat neznalosti těchto listin a údajů. „*V případě nesouladu mezi obsahem informací zveřejněných a obsahem rejstříku nebo spisu se však nelze dovolávat textu zveřejněného; třetí osoby se jej však mohou dovolávat, ledaže společnost dokáže, že texty uložené ve spisu nebo zapsané v rejstříku jim byly známy.*“ Třetí osoby jsou oprávněny se vždy dovolávat listin a údajů nezveřejněných, nemá-li nezveřejnění za účinek jejich neúčinnost.²⁰⁶

Podle směrnice 2012/17/EU o propojení ústředních, obchodních a podnikových rejstříků²⁰⁷ portál evropské e-Justice slouží jako evropské elektronické místo přístupu k informacím v obchodních rejstřících členských států vč. Islandu, Lichtenštejnska a Norska. Prostřednictvím této platformy je možné získat přístup k informacím a dokumentům obsažených v obchodních rejstřících těchto států. Projevuje se zde požadavek transparentnosti.

Vyhovění požadavkům vyplývajících z evropského práva²⁰⁸ s sebou přineslo změny v podobě možnosti založení společnosti přes videokonferenci. Novinka spočívá v odpadnutí požadavku osobního dostavení se k notáři. Osobní dostavení je vyžadováno jen v určitých případech, např. za účelem ověření totožnosti, svéprávnosti nebo oprávnění zastupovat společnost.

---

²⁰⁵ Článek 14 směrnice 2017/1132.

²⁰⁶ Článek 16 směrnice 2017/1132.

²⁰⁷ Článek 3 odst. 7. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/17/EU ze dne 13. června 2012, kterou se mění směrnice Rady 89/666/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES a 2009/101/ES, pokud jde o propojení ústředních, obchodních a podnikových rejstříků Text s významem pro EHP. In EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32012L0017>.

²⁰⁸ Viz směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. června 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019L1151>.

Pro shrnutí zákon nyní umožňuje založení skrze videokonferenční zařízení za použití prostředků k elektronické identifikaci (§ 64a NŘ). K prokázání totožnosti dojde na základě elektronického občanského průkazu, který se načítá pomocí NFC čtečky.²⁰⁹ Zásadní změny, které novela notářského řádu přinesla, jsou mimo jiné elektronická sbírka dokumentů a evidence ověřených podpisů.

Transpozicí tzv. digitalizační směrnice 2019/1151/EU je mimo jiné zákon č. 300/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (dále jen „notářský řád“). Provedena byla změna zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. V legislativním procesu před schválením vládou je návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků.

Novelou notářského řádu byla také zavedena možnost elektronického sepsání notářského zápisu (§ 6 odst. 2 NŘ) s elektronickým podpisem²¹⁰ a kvalifikovaným podpisem notáře (§ 61a odst. 2 NŘ) včetně možnosti ověřit pravost elektronického podpisu notářem (§ 74a NŘ). Evidence ověřených podpisů (§ 35m NŘ) umožňuje mimo jiné ověření notáře, který podpis legalizoval. Nahlížet do ní je možné prostřednictvím internetu pomocí QR kódu, je-li uveden v ověřovací doložce. V elektronické sbírce dokumentů se evidují notářské zápisy sepsané v elektronické a listinné podobě převedené do elektronické podoby s kvalifikovaným elektronickým podpisem notáře, který jej sepsal (§ 35n odst. 1 NŘ). Do sbírky je umožněno nahlížet, a to také pomocí QR kódu. Přístupné jsou údaje o účastníkovi notářského zápisu, datum sepsání a předmět úkonu (§ 35n odst. 8 NŘ ve spojení s § 35n odst. 6 NŘ). Touto novelou bylo dosaženo zredukování nákladů na cestovné a listinné podklady. Založení je tímto způsobem možné i ze zahraničí.

Jako významný posun vnímám zřízení centralizované elektronické sbírky dokumentů. V tomto ohledu jsme za sousedními evropskými zeměmi zaostávali. Možnost ověření pravosti podpisu a doložky o ověření podpisu se jeví jako potencionálně silný nástroj pro posílení ochrany před zfalšováním podpisu přispívající k právní jistotě.

Pro srovnání, v sousední Spolkové republice Německo byl zákon o implementaci digitalizační směrnice, tzv. *Gesetz zur Umsetzung der Digitalisierungsrichtlinie*, přijat rozhodnutím spolkového sněmu dne 10.6.2021. Zákon má být platný od 1.8.2022.²¹¹

²⁰⁹ NEKVASILOVÁ, Adéla. *Notářský zápis půjde pořídit přes internet*. In *pravniradce.ekonom.cz* [online]. Publikováno 4. 12. 2020 [cit. 13.2.2022].

²¹⁰ § 6 odst. 2 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

²¹¹ WILK, Cornelius. *Bundestag beschließt Gesetz zur Umsetzung der Digitalisierungsrichtlinie (DiRUG)*. In *Beck.de* [online]. Publikováno 22. 6. 2021 [cit. 13.2.2022].

V této části jsme si přiblížili postupy zápisu, jeho specifika, podmínky obchodní firmy, které jsou přezkoumávány a nejnovější posuny v této oblasti. Nadcházející část bude zaměřena na kolizi práva k obchodní firmě a práva k ochranné známce. Představeny budou možnosti ovlivnění právní úpravy obchodní firmy úpravou ochranných známek.

3. Kolize práva k obchodní firmě a práva k ochranné známce při zápisu a možnosti ovlivnění právní úpravy obchodní firmy úpravou ochranných známek

3.1. Povaha problému kolize obchodní firmy s ochrannou známkou a možnosti řešení

Práva na označení, tedy právo k obchodní firmě a právo k ochranné známce spadají pod práva průmyslová.²¹² Společným znakem je konstitutivní zápis, který zakládá vznik obou práv. Na základě splnění formálních náležitostí jím dochází k počátku jejich ochrany. Z řad práv průmyslových se tyto instituty podobají nejvíce. Ochrannou známkou je označení, které rozlišuje výrobky nebo služby odlišných osob²¹³ a lze jej znázornit v rejstříku ochranných známek. Může jím být slovo včetně osobního jména, barvy, kresby, písmena, číslice, tvaru výrobku, jeho obalu nebo zvuku (§ 1a OchrZn).

Ochranná známka stejně jako obchodní firma má několik funkcí. Jsou jimi funkce identifikační, ochranná, garanční, propagační a hospodářská.²¹⁴

Při současném zápisu ochranné známky a obchodní firmy se snižuje pravděpodobnost zapsání jednoho nebo druhého označení jiným subjektem. V případě, že má totožnou obchodní firmu a ochrannou známkou zapsán odlišný subjekt může dojít ke kolizi těchto práv. Kolize práva k obchodní firmě a práva k ochranné známce je tématem této kapitoly.

Oproti předchozí úpravě, tj. ve znění před novelou zák. č. 286/2018 Sb.²¹⁵ účinnou od 1. ledna 2019 (§ 4 m) OchrZn) nepodání přihlášky v dobré víře již není absolutním důvodem pro odepření zápisu ochranné známky (§ 4 OchrZn). Je možné podání námitek proti zápisu přihlašované ochranné známky na základě § 7 odst. 1 e) OchrZn)) uživatelem „jiného shodného nebo podobného označení“ pod něž spadá obchodní firma.²¹⁶

Zapsaná ochranná známka může být z důvodu shodnosti nebo podobnosti dřívějšího „jiného označení“ na návrh jeho vlastníka na základě námitek (§ 32 odst. 3 ve spojení s § 7 odst. 1 písm. e) OchrZn) prohlášena za neplatnou. Nicméně nestačí, aby se jednalo o obchodní firmu zapsanou do obchodního rejstříku. Obchodní firma musí být dostatečně

²¹² PULLMANNOVÁ (2019) op. cit. pozn. 9, s. 150.

²¹³ BOHÁČEK, M. In HENDRYCH, Dušan a kolektiv, Právní slovník. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009.

²¹⁴ WEISS, Lukáš. Konflikt práva na ochranu proti nekalosoutěžnímu jednání a práva na užívání ochranné známky. In CHARVÁT, Radim et al. (eds.). *COFOLA 2018, Část I. Firemní právo a další práva na označení, právní a ekonomické souvislosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 80.

²¹⁵ Zákon č. 286/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), (zákon o ochranných známkách), zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví), a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

²¹⁶ PEŘINOVÁ (2020) op. cit. pozn. 190, s. 63.

fakticky užívána v obchodním styku, a to pro shodné nebo podobné výrobky a služby, pro něž je zapisovaná a skutečně kolidovat se zapisovanou ochrannou známkou.²¹⁷

Při zásahu do práva k ochranné známce anebo práva k obchodní firmě nekalosoutěžním jednáním zákon umožňuje domáhání se ochrany.²¹⁸ Při vyhodnocování, jedná-li se o nekalou soutěž se uplatní tzv. generální klauzule (§ 2976 odst. 1 OZ). Generální klauzule musí být naplněna. V opačném případě se nejedná o nekalou soutěž. Generální klauzule jako první podmínku stanoví jednání v hospodářské soutěži, čímž se rozumí *„jednání, kterým jsou – jak to vyjadřovala tradiční nauka – sledovány soutěžní cíle, soutěžní účel či záměr.“* Za druhé platí, že jednání musí být v rozporu s dobrými mravy soutěže. Dobré mravy soutěže byly judikaturou vyloženy jako: *„všeobecné (tedy v hospodářské soutěži platné), mimoprávní či etické zásady a normy, které jsou kladeny na všechny, kteří se v dané hospodářské oblasti projevují – vyvíjí svoji činnost za účelem dosažení určitého prospěchu, které vymezují, co v dané hospodářské oblasti lze považovat za poctivé, slušné, sledující vlastní prospěch, avšak nepoškozující jiného. Dobré mravy soutěže přitom jako kategorie norem jsou svou povahou objektivní... jsou kategorií nezávislou na subjektivním vnímání jednotlivého soutěžitele. Je tedy nerozhodný motiv tohoto jednání, nýbrž projevený výsledek jednání.“*²¹⁹ Determinující je *„zjištění, zda jednání slouží, nebo odporuje funkčnosti soutěže“*.²²⁰ Za třetí musí být jednání způsobilé přivodit újmu zákazníkům nebo jiným soutěžitelům. Újmou se rozumí jak újma hmotná, tak nehmotná.²²¹

Vzhledem k povaze nekalosoutěžního jednání jako ohrožovacího deliktu je pouhá potencialita jeho uskutečnění trestána.²²² Úprava nekalé soutěže dává široký prostor pro aplikaci.

Z judikatury SDEU plyne, že o zásah do práva k ochranné známce obchodní firmou se nejedná, pakliže neexistuje nebezpečí záměny, tj. zásahu do rozlišovací způsobilosti ochranné známky.²²³

Předchozí zákonná úprava zákona o ochranných známkách zakotvovala pravidlo užívání obchodní firmy jako označení, jehož vlastníku nemůže vlastník dřívější shodné nebo podobné ochranné známky její užívání zakázat, pokud je v souladu s obchodními zvyklostmi, dobrými

²¹⁷ PEŘINOVÁ (2020) op. cit. pozn. 190, s. 63.

²¹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2000, sp. zn. 29 Cdo 603/2000.

²¹⁹ Rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 29. 10. 2007, sp. zn. 25 Cm 254/2004.

²²⁰ WEISS (2018) op. cit. pozn. 214, s. 81.

²²¹ ONDERJOVÁ, D. In HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1769-1789.

²²² HAJN, P. Generální klauzule proti nekalé soutěži. In HORÁČEK, Roman, ČADA, Karel, HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 339.

²²³ Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 22.10.1998 C-36/97 Hilmar Kellinghusen v Amt für Land – und Wasserwirtschaft Kiel and Ernst-Detlef Ketelsen v Amt für Land – und Wasserwirtschaft Husum.

mravy a pravidly hospodářské soutěže²²⁴ (§ 10 odst. 1 a) OchrZn, ve znění před novelou provedenou zák. č. 286/2018 Sb. s účinností od 1. ledna 2019). S nabytím účinnosti novely zákona č. 286/2018 Sb.²²⁵ k 1. 1. 2019 se změnilo postavení obou vlastníků práv. Platí zákaz užívání později zapsané obchodní firmy shodné nebo podobné s dřívější ochrannou známkou pro shodné nebo podobné výrobky nebo služby bez souhlasu jejího vlastníka²²⁶ (§ 8 odst. 2 ve spojení s § 8 odst. 3 e) OchrZn). Práva k dřívější ochranné známce a shodné nebo podobné pozdější obchodní firmě vedle sebe ob stojí za předpokladu souhlasu vlastníka ochranné známky.

Ustanovení § 8 odst. 2 ve spojení s § 8 odst. 3 e) OchrZn zakotvuje výslovný zákaz užívání

- obchodní firmy s ochrannou známkou shodné pro shodné výrobky nebo služby, pro které je ochranná známka zapsána,
- obchodní firmy, u níž z důvodu její shodnosti nebo podobnosti s ochrannou známkou a shodnosti nebo podobnosti výrobků nebo služeb, pro které jsou zapsány existuje pravděpodobnost záměny. Na posouzení nebezpečí záměny označení se uplatní oko tzv. průměrného zákazníka, který považuje za zaměnitelná označení shodující se v dominantním prvku. Důležitý je *„celkový dojem, který porovnávaná označení vyvolávají, nikoli podobnost v nepodstatných jednotlivostech. Posuzování nebezpečí záměny je tak velmi specifickým procesem, který probíhá individuálně pro každou ochrannou známku a podobné označení a nelze pro jeho posuzování stanovit přesná a jednoznačná kritéria.“*²²⁷
- obchodní firmy s ochrannou známkou shodné nebo jí podobné *„bez ohledu na to, zda je užíváno pro shodné, podobné nebo nepodobné výrobky nebo služby a tato ochranná známka má dobré jméno v České republice, a její užívání bez řádného důvodu by neoprávněně těžilo z rozlišovací způsobilosti nebo dobrého jména ochranné známky nebo jim bylo na újmu“.*

Práva z ochranné známky jsou práva absolutní povahy, která se s výjimkami uplatní výlučně.²²⁸ Podle TRIPS může vlastník ochranné známky zamezit užívání obchodní firmy za

²²⁴ WEINHOLD LEGAL. Konflikt ochranné známky s obchodní firmou, Legal Update, 5/2019/1.

²²⁵ Zákon č. 286/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), (zákon o ochranných známkách), zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví), a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

²²⁶ WEINHOLD LEGAL. Konflikt ochranné známky s obchodní firmou, Legal Update, 5/2019/1.

²²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2009, sp. zn. 23 Cdo 3199/2007.

²²⁸ ŠPRUNGLOVÁ, A. In PEŘINOVÁ, Eva, POMAIZLOVÁ, Karin, LOUČKA, Martin a kolektiv. *Zákon o ochranných známkách. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 99.

předpokladů její shodnosti nebo podobnosti s ochrannou známkou, užívání ve spojení s výrobky nebo službami, v obchodním styku a způsobilosti jejím užíváním zasáhnout do její funkce a bez jeho souhlasu.²²⁹

Zákaz užívání obchodní firmy se nevztahuje na shodný nebo podobný předmět činnosti s výrobky nebo službami ochrannou známkou označenými, ale na užívání „pro zboží nebo služby“. Tím se rozumí i situace, kdy užíváním dochází k vzniku spojitosti mezi obchodní firmou a zbožím uváděným na trh nebo službami jejím vlastníkem nabízenými.²³⁰ Podle Šprunglové by se zákaz užívání neměl vztahovat na případy užívání obchodní firmy za účelem identifikace podnikatele.²³¹ Zákaz se nevztahuje na užívání jména, příjmení nebo adresy jako součásti obchodní firmy, je-li jí užíváno v souladu s obchodními zvyklostmi a zásadami poctivého obchodního styku (§ 10 odst. 1 a OchrZn).²³² Stejně tak se zákaz neuplatní na případy řádného užívání obchodní firmy, která není zaměnitelná.²³³

V případě zásahu je soudem příslušným k řešení sporu Městský soud v Praze (§ 6 odst. 1 a) VymPrVl). Vlastník ochranné známky má v případě porušení jeho práv možnost jejich uplatnění v podobě nároků podle § 4 a § 5 VymPrVl. Soudní spory o práva k obchodní firmě a spory o nekalou soutěž jsou spory o nárocích podle § 423 odst. 2 OZ. V případě zásahu do práva k obchodní firmě platí stejné nároky jako při ochraně proti nekalé soutěži (podle § 2988 OZ).

V případě dřívějšího vzniku práva k podobnému nebo shodnému „jinému označení“, pod které se řadí obchodní firma, platí zákonná povinnost vlastníkem ochranné známky strpět její užívání je-li v souladu s právem České republiky (§ 10 odst. 2 OchrZn).

Tato kapitola byla věnována objasnění povahy kolize práva k obchodní firmě a ochranné známce. Bylo vyloženo, v jakých případech se při řešení jejich kolize uplatní úprava nekalosoutěžní a kdy se aplikuje úprava známkoprávní.

Byly představeny možnosti nápravy, pakliže dojde k porušování práva k ochranné známce nebo obchodní firmě. Na otázku uplatnění úpravy známkoprávní a nekalé soutěže bude pohlédnuto prostřednictvím judikatury. Předmětem následující kapitoly bude vybraná judikatura.

²²⁹ ŠPRUNGLOVÁ (2020) op. cit. pozn. 190, s. 76.

²³⁰ Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 11.9.2007 C-17/06 Céline SARL proti Céline SA.

²³¹ ŠPRUNGLOVÁ (2020) op. cit. pozn. 190, s. 86.

²³² *Ibid.*, s. 89.

²³³ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22.1.2003, sp. zn. 3 Cmo 133/2001.

3.2. Vybraná judikatura v oblasti kolize obchodní firmy s ochrannou známkou

V této kapitole si představíme stěžejní judikaturu v případech kolize práva k obchodní firmě a k ochranné známce. Na příkladech z judikatury bude ilustrováno, kdy se uplatnění úpravy známkoprávní a občanského zákoníku.

Vrchní soud v Praze ve vztahu k možnosti jednání vlastníka ochranné známky nekalosoutěžně judikoval: „Užití i zapsané ochranné známky může být jednáním proti dobrým mravům soutěže, a tedy jednáním nekalé soutěže, proti kterému se dotčený má právo bránit, a soud je povinen mu ochranu práv poskytnout,“ a „Zápis známky, byť i řádně nabytý, má jen formální ráz, a i rozhodnutí o známkovém právu je jen formální. Výkon tohoto formálního práva se nesmí přičítati zásadě hmotného práva...“²³⁴

Základy tomuto byly položeny rozhodnutími prvorepublikových soudů „právo známkové musí být vykládáno tak, aby se nikdy neocitlo v rozporu s principem soutěžní slušnosti.“²³⁵ Nicméně vyskytují se protiargumenty „Stav, kdy je ochranná známka řádně (podle známkového zákona) zaregistrována příslušným správním orgánem, je později soudem shledána jako nekalosoutěžní, nepřispívá (...) k právní jistotě“.²³⁶

K firemní povinnosti je možné přirovnat povinnost užívat ochrannou známku. OchrZn klade důraz na řádné užívání. Pro účely objasnění konfliktu ochranné známky s obchodní firmou si nejprve vymezíme, co se rozumí řádným užíváním. Podle judikatury Soudního dvora EU se jím rozumí „skutečné užívání známky. Jedná se o takové užívání, které neslouží jen k pouhému zachování práv z ochranné známky, tj. o fiktivní užívání.“²³⁷ Není-li po pět let ochranná známka řádně užívána pro výrobky nebo služby, pro které je zapsána, může na návrh třetí osoby v řízení dojít k jejímu zrušení (§ 31 odst. 1 a) OchrZn). V případě řádného neužívání nenaplnuje svou funkci a práva k ní nejsou vymahatelná. Na rozdíl od obchodní firmy, kterou nelze zrušit po pěti letech na návrh třetí osoby z důvodu, že by nebyla řádně užívána u ochranné známky možnost jejího zrušení vychází z toho, že v opačném případě by narůstaly počty nevyužitých ochranných známek bránících jejich zápisu. Při nekalosoutěžním užití ochranné známky jsou základními nároky, které lze uplatnit, nárok zdržovací nebo nárok na odstranění závadného stavu změnou ochranné známky (§ 2988 OZ).

²³⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 6. 2002, sp. zn. 3 Cmo 589/2000.

²³⁵ Civ. rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 9.3.1926, R I 161/26. Vážný 5 823 (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), VIII-a/1926.

²³⁶ HAJN, Petr, MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2000, s. 264.

²³⁷ Rozhodnutí Evropského soudního dvora ze dne 11.3.2003 C-40/01 *Ansul BV v. Ajax Brandbeveiliging BV*.

Zdržovací nárok se uplatní při trvajícím nekalosoutěžním jednání a působí preventivně.²³⁸ Není-li to nezbytné, tj. netrvá-li nekalosoutěžní jednání nebo není-li v budoucnu nasnadě, je nepravděpodobné, že soud rozhodne o zdržovacím nároku tak, že navrhovateli vyhová.²³⁹

V případě střetu práva na ochranu proti nekalé soutěži a práva na užívání ochranné známky se při řešení problému aplikace úpravy uplatní princip komplementarity, který tkví v tom, že „*právo nekalé soutěže a známkové právo jsou dvě na sobě relativně nezávislé právní úpravy stejné právní síly (právní síly zákona) a každou z nich je nutno aplikovat v mezích její působnosti.*“²⁴⁰

Nejvyšší soud se k tomuto vyjádřil „*Pro posouzení možného střetu právní úpravy ochranných známek a práva nekalé soutěže je nutné vycházet ze vzájemného poměru komplementarity obou úprav. Každou z těchto právních úprav je nutné posuzovat samostatně a na jejich vzájemný vztah je nutné nahlížet tak, že pokud vlastník starší ochranné známky využívá svého práva k ochranné známce v hospodářském styku v rozporu s dobrými mravy soutěže tak, že jeho jednání je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům, je možné mu uložit zdržovací povinnost ve vztahu k jeho ochranné známce, stejně jako povinnost zaplatit přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydat bezdůvodné obohacení.*“²⁴¹

Při porušení práv nekalosoutěžním jednáním a práv z ochranné známky se jedná o dva rozdílné právní tituly.²⁴² Jak bylo judikováno Vrchním soudem v Praze „*I když nárok vlastníka na ochranu práva z ochranné známky a nárok soutěžitele na ochranu před nekalou soutěží jsou samostatnými právními tituly, které vycházejí z odlišné hmotněprávní úpravy...*“²⁴³

Nároky vychází ze dvou právních předpisů. Jedním jednáním může dojít současně, jak k nekalosoutěžnímu jednání, tak zásahu do práv z ochranné známky.²⁴⁴ Hlavní odlišnost spočívá v tom, že právo z ochranné známky může oprávněná osoba uplatnit vůči všem, přičemž právo z nekalé soutěže pouze vůči soutěžiteli, příp. spotřebiteli.²⁴⁵ Jedná se o právo relativní povahy.²⁴⁶

²³⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 9. 2008, sp. zn. 3 Cmo 120/2008.

²³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4532/2011.

²⁴⁰ ČERMÁK, Karel jr. *O vztazích mezi právem nekalé soutěže a známkovým právem*. Bulletin advokacie, 2005, č. 2, s. 39.

²⁴¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4948/2010.

²⁴² ŠPRUNGLOVÁ (2020) op. cit. pozn. 190, s. 100.

²⁴³ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 9. 2005, sp. zn. 3 Cmo 41/2005.

²⁴⁴ ŠPRUNGLOVÁ (2020) op. cit. pozn. 190, s. 99.

²⁴⁵ *Ibid.*, s. 100.

²⁴⁶ *Ibid.*, s. 99.

V případě porušování práv ochrannou známkou bylo uloženo povinnosti zdržení se jejího užívání judikováno odlišně s ohledem na rozpor se zákonnou povinností užívat ochrannou známku. Při domáhání se vyhodnocení naplnění skutkové podstaty nekalé soutěže a zdržení se užívání ochranné známky v případě „Májka“ bylo rozhodnuto o vyhovění požadavkům generální klauzule a nekalosoutěžním jednání. Co se nároku uložení povinnosti zdržet se budoucího nekalosoutěžního jednání a užívání ochranné známky týče, nebylo mu vyhověno. Nejvyšší soud judikoval: „cestou, jak odstranit možné zkrácení práv majitele ochranné známky a možnou kolizi ochranných známek je dosažení zrušení ochranné známky Úřadem průmyslového vlastnictví podle § 31 odst. 2 ZOZ na základě soudního rozhodnutí o tom, že užití ochranné známky je nedovoleným soutěžním jednáním.“²⁴⁷ I přes předvídatelnost takového závěru není judikatura v tomto ohledu konsistentní. V pozdějších rozhodnutích odlišujících se od výše uvedeného závěru byla uložena povinnost zdržení se užívání ochranné známky.²⁴⁸

V případě „Bohemka“ v této souvislosti Nejvyšší soud rozhodl, že v případě nekalosoutěžního jednání je formální právo užívat ochrannou známkou či obchodní firmou upozaděno právo na ochranu proti nekalé soutěži a z toho vyplývá možnost samostatného, na součinnosti s ÚPV nezávislého, uložení zdržení se užívání ochranné známky. Nejvyšší soud potvrdil, že „jednání dle formálního práva (též práva z ochranné známky a z obchodní firmy) nevyklučuje, aby soud dospěl k závěru, že takové jednání je jednáním nekalé soutěže...“²⁴⁹

V rozhodnutí „Mladá Fronta“ Nejvyšší soud své závěry o přednosti práva na ochranu proti nekalé soutěži před povinností užívat ochrannou známkou či jednat pod obchodní firmou zopakoval. Vyslovil zastávaný postoj ohledně podstatné ochrany osob poškozených nekalosoutěžním jednáním.²⁵⁰ Konkrétně judikoval, že je-li nekalou soutěží „užití označení Mladá fronta či mf v názvu týdeníku, pak uložení povinnosti zdržet se tohoto jednání se jeví jako jediný možný prostředek nápravy tím navozeného závadného stavu.“²⁵¹

I v případě, že je k obchodní firmě jednoho a téhož podnikatele zapsána ochranná známka neznamená to, že pakliže existuje dříve zapsána obchodní firma, nebude prve jmenovanému podnikateli moci být uloženo zdržet se jejího užívání.²⁵²

²⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.1.2011, sp. zn. 23 Cdo 5184/2009.

²⁴⁸ WEISS (2018) op. cit. pozn. 214, s. 87.

²⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. 23 Cdo 4933/2009.

²⁵⁰ WEISS (2018) op. cit. pozn. 214, s. 89.

²⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4948/2010.

²⁵² ZAPLETAL, J. § 423. In PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 441.

V případě „TENERGO“ byla shledána shodnost v dominantních prvcích dříve zapsané obchodní firmy a později zapsaných práv k ochranné známce a obchodní firmě. Šlo o otázku oprávnění Nejvyššího soudu uložit zdržení se užívání ochranné známky nezávisle od jejího zrušení Úřadem průmyslového vlastnictví v případě nekalé soutěže. Nejvyšší soud poukázal na svá dřívější rozhodnutí, utvrzující se v dříve vyneseném názoru, a sice, že povinnost zdržet se užívání ochranné známky je možné uložit samostatně.²⁵³ Lze předpokládat, že budoucí judikatura se bude velmi podobat těmto konstantním závěrům.²⁵⁴

K tomu, zda soud může uložit zároveň povinnost zrušit ochrannou známku v případě, že uloží zdržovací nárok bylo sděleno, že „Soud nemá pravomoc uložit v občanském soudním řízení Úřadu průmyslového vlastnictví, aby vymazal z rejstříku ochranných známek označenou ochrannou známku.“²⁵⁵ Možností je následně u Úřadu průmyslového vlastnictví, ve lhůtě do 6 měsíců (nárok jejím uplynutím zaniká) od právní moci rozhodnutí o uložení povinnosti zdržet se užívání ochranné známky nebo o nekalé soutěži, podat návrh na zrušení ochranné známky (§ 31 odst. 2 OchrZn).²⁵⁶

K tomu, komu náleží právo podání návrhu bylo judikováno: „k návrhu na zahájení řízení o zrušení ochranné známky je oprávněna každá třetí osoba, aniž by zákon stanovil či vymezoval okolnosti a pohnutky, za kterých lze takový návrh podat. (...) Oprávněnost takového návrhu je zkoumána po stránce hmotněprávní toliko z hlediska důvodů (např. na základě soudního rozhodnutí).“²⁵⁷

V závěru Nejvyššího soudu ze dne 8.3.2017 byla judikována rovnocennost práv. Platí, že „konflikt je třeba řešit z pohledu vlastníků obou práv v principu stejně. Právo k obchodní firmě samo o sobě nemůže být důvodem pro odepření práv vyplývajících z ochranné známky. To však platí pouze za předpokladu, že užívání takového práva je v souladu s obchodními zvyklostmi, dobrými mravy a pravidly hospodářské soutěže, že tedy není nekalým soutěžním jednáním.“²⁵⁸ S tímto souvisí ustanovení § 10 odst. 2 OchrZn podle, kterého vlastník ochranné známky povinně strpí užívání shodného nebo podobného označení, pod něž se řadí obchodní firma.²⁵⁹

S účinností novely od 1.1.2019 se judikovaná rovnocennost práv dle mého názoru neuplatní. Z novelizovaných ustanovení úpravy známkoprávní (§ 8 odst. 2 ve spojení s § 8 odst. 3 e)

²⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2017, sp. zn. 31 Cdo 3375/2015.

²⁵⁴ WEISS (2018) op. cit. pozn. 182, s. 89.

²⁵⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 6. 1995, sp. zn. 3 Cmo 1446/94.

²⁵⁶ WEISS (2018) op. cit. pozn. 182, s. 90.

²⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.1.2011, sp. zn. 23 Cdo 5184/2009.

²⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2017, sp. zn. 31 Cdo 3375/2015.

²⁵⁹ POMAIZLOVÁ (2020) op. cit. pozn. 190, s. 120.

OchrZn) dovozují, že nastane-li stav dříve zapsané ochranné známky a shodné nebo podobné obchodní firmy užívané v souvislosti se shodnými nebo podobnými službami je protiprávní.

3.3. Úvahy *de lege ferenda* inspirované právní úpravou ochranných známek

V této kapitole na základě nabytých poznatků z úpravy ochranných známek budou představeny úvahy *de lege ferenda* vyjasňující vybrané aspekty obchodní firmy. Úprava obchodní firmy je neúplná. Chybí úprava jejího převodu. Převod ochranné známky oproti obchodní firmě je jednodušší, jeho úprava ucelenější a jasnější. Úvahou inspirovanou úpravou ochranných známek bude předloženo řešení úpravy.

Stanovení podmínky souhlasu s převodem v písemné smlouvě pro uskutečnění převodu obchodní firmy účinným zápisem by snížilo riziko následné nemožnosti plnění pro zápis obchodní firmy třetí osobou. Ucelená efektivní úprava převodu by posílila právní jistotu a podpořila její investiční funkci spočívající ve vyjádření obchodní firmy jako obchodovatelné majetkové hodnoty.

Úprava převodu ochranné známky je zakotvena v § 15 OchrZn. Zákon stanoví převod ochranné známky na základě písemné smlouvy nebo potvrzení o převodu.

K nabytí obchodní firmy dochází derivativně (tj. odvozeně od původního vlastníka) přechodem nebo převodem na základě smlouvy zápisem do obchodního rejstříku.

Kromě platné smlouvy je pro převedení práv k obchodní firmě je-li převodce obchodní korporací zapotřebí změny zakladatelského právního jednání a vytvoření předpokladů pro zápis obchodní firmy do rejstříku a dále podání návrhu na změnu zápisu v obchodním rejstříku nabyvatelem. Učinění těchto úkonů a podmínky související s jejich provedením je vhodné upravit ve smlouvě. Smlouva má tzv. obligační účinek, zavazuje k splnění ujednaných povinností, tj. vytvoření předpokladů pro zápis obchodní firmy do rejstříku pro jejího nabyvatele. Slouží k posílení právní jistoty. Z důvodu její nepovinné písemné formy se rejstříkovému soudu dokládá rozhodnutí valné hromady o změně obchodní firmy.²⁶⁰ Přejícné období mezi výmazem obchodní firmy a jejím zápisem upraveno není.

Předchozí úprava ochranných známek zakotvovala institut tzv. karenční lhůty, dvouletého období mezi výmazem a zápisem ochranné známky, ve kterém nebylo jiné osobě než převodci umožněno si vymazanou ochrannou známku zapsat.²⁶¹ Při využití časově efektivního přímého zápisu do obchodního rejstříku notářem, v jehož případě je období

²⁶⁰ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 11, s. 26.

²⁶¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

zákonem neupraveného mezidobí výmazu a zápisu obchodní firmy zkráceno by se dalo hovořit o tom, že by uplatnění karenční lhůty pozbývalo smyslu. Zákonem neupravené mezidobí výmazu a zápisu obchodní firmy přetrvává. Výmazem obchodní firma přestává naplňovat své zákonné definiční znaky podle § 423 odst. 1 OZ, čímž by bylo nasnadě dovodit její neexistenci a považovat ji za zaniklou. Nicméně z důvodu její povahy věci nehmotné by šlo uvažovat nikoli k jejímu zrušení, ale opuštění. Zánik nepřichází v úvahu. Jednou vzniklou obchodní firmu nelze zničit. Po svém výmazu by se stala věcí opuštěnou. Převodce k ní již nedisponuje právy.²⁶² Zákon ukládá povinnost souhlasu předchůdce nebo právního nástupce s užíváním staré firmy (§ 427 odst. 1 OZ). Lze usuzovat, že po účinnosti převodní smlouvy nebude možné udělit souhlas s užíváním obchodní firmy (podnikateli již práva k ní nenáleží).

Pro vyšší míru právní jistoty navrhuji řešení *de lege ferenda* zakotvení povinného požadavku výslovného souhlasu jako součásti písemné převodní smlouvy, byť je dovozováno, že samotná smlouva souhlas obsahuje. Poskytnutý souhlas s převodem by představoval pomyslnou „rezervaci“ obchodní firmy ve prospěch nabyvatele, garantující mu po určitou dobu výhradní právo si převedenou obchodní firmu přednostně zapsat. Účinností písemné převodní smlouvy s poskytnutým souhlasem by po doručení návrhu na zápis změny obchodní firmy na jejím základě došlo k zápisu poznámky o převodu do obchodního rejstříku (konstrukce obdobná plombě) a současně vzniku výhradního práva nabyvatele si po vyhrazené období obchodní firmu zapsat.

Navrhuji ustanovení § 25 odst. 1 VeřRej rozšířit o „l) den, k němuž byl učiněn výmaz obchodní firmy za účelem jejího převodu.“

Na základě účinnosti převodní smlouvy, zapsání poznámky a výmazu obchodní firmy z obchodního rejstříku je tato odevzdána do dispoziční sféry kupujícího a ten se ujímá držby.²⁶³ Držbou (*possessio*) se rozumí faktický stav právem upravovaný a právem chráněný.²⁶⁴

Jedná se o držbu práva majetkového, které je převoditelné na jiného a připouští trvalý výkon. Obě složky držby, resp. podmínky pro její aplikaci jsou splněny. Konkrétně možnost věc ovládat, *corpus possessionis* tzv. objektivní složku (nabyvatel disponuje možností zapsání obchodní firmy do obchodního rejstříku, získal souhlas převodce), a vůle nakládat s věcí jako s vlastní tzv. složka subjektivní neboli *animus possidendi*²⁶⁵ (vzhledem k uzavřeně

²⁶² KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 11, s. 30.

²⁶³ SPÁČIL, Jiří a kolektiv. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 76.

²⁶⁴ DVORÁK, Jan, ŠVESTKA Jiří a kolektiv (2015) op. cit. pozn. 76, s. 99.

²⁶⁵ SPÁČIL, Jiří, KRÁLÍK, Michal a kolektiv. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2021, s. 86-91.

smlouvě o převodu vlastnického práva dovodíme vůli nabyvatele nakládat s věcí „pro sebe“, ve svůj prospěch jako s vlastní viz § 987 OZ). V mezičase výmazu a opětovného zápisu obchodní firmy nabyvatel vykonává práva spojená s držbou (*ius possessionis*).²⁶⁶ Nutno dodat, že tomu tak je v případech, kdy převodce i nabyvatel jsou přesvědčeni o převádění vlastnického práva.²⁶⁷ Jedná se o tzv. držbu nevlastnickou (tj. vlastníka domnělého). Při uplatnění držby se na držbu práva k obchodní firmě v mezidobí výmazu a zápisu vztahuje držební ochrana. Držitel se může bránit tzv. žalobou posesorní domáháním se ochrany posledního pokojeného stavu.²⁶⁸ Opětovným zápisem obchodní firmy se její nabyvatel stává jejím vlastníkem. Tímto dojde k faktické změně z výkonu práva na stav právní.

Je otázkou, zda takovýto myšlenkový postup lze aplikovat i u přechodu. Zde bude zejména nutné prokázat tzv. držební vůli. Na základě platné právní úpravy lze usuzovat, že v případě přechodu souhlas k prokázání vůle nabyvatele nakládat s věcí jako s vlastní postačí.

Povinnou přílohu návrhu na zápis změny obchodní firmy by měla být účinná převodní smlouva s poskytnutým souhlasem. Na základě předložení písemné převodní smlouvy s poskytnutým souhlasem by došlo k výmazu poznámky u převodce a zápisu obchodní firmy nabyvatelem. Souhlas by hrál roli utvrzujícího potvrzení garantující zákonnost.

Poznámka by pak měla mít následující podobu:

„XYZ, s.r.o.

ABC, s.r.o. – převod, zápis do x.x.xxxx“

V souladu se zásadou jednotnosti má podnikatel právo mít jednu obchodní firmou.²⁶⁹ Zásadu jednotnosti lze vyložit tak, že užitým pojmem „mít“ v ustanovení § 423 odst. 1 OZ *in fine* se rozumí povinnost podnikatele být zapsán do obchodního rejstříku pod jednou obchodní firmou a pod ní vstupovat do právních vztahů.²⁷⁰ V opačném případě by se popírala její identifikační funkce. V předchozí kapitole bylo řečeno, že pro nesoulad se zásadou jednotnosti licencování obchodní firmy na rozdíl od licencování ochranné známky úprava neumožňuje. Úprava licencování ochranné známky (§ 18 ZOZ) její licencování na rozdíl od obchodní firmy umožňuje. U ochranné známky zásada jednotnosti chybí. Podnikatel může disponovat více ochrannými známkami. Licencování umožňuje používání ochranné známky jiným uživatelem.

²⁶⁶ DVORÁK, Jan, ŠVESTKA Jiří a kolektiv (2015) op. cit. pozn. 76, s. 101.

²⁶⁷ *Ibid.*

²⁶⁸ *Ibid.*, s. 107.

²⁶⁹ KOŽIAK (2013) op. cit. pozn. 11, s. 19.

²⁷⁰ DĚDIČ (2016) op. cit. pozn. 11, s. 66.

V první části jsme se věnovali problematice prvního užití a s tím souvisejícím právem přednosti. Položili jsme si otázku, kdy nastává, jestli zápisem nebo dříve. U ochranné známky k němu dochází podáním návrhu na zápis do rejstříku ochranných známek (§ 20 OchrZn). Úprava obchodní firmy nestanoví okamžik prvního užití. Může nastat situace, kdy z důvodu existence dřívější ochranné známky nebude později zapsaná obchodní firma požívat práva priority. Za účelem eliminace pochybností by se úprava obchodní firmy v tomto ohledu mohla přiblížit úpravě ochranných známek a určit přesný okamžik vzniku práv k obchodní firmě.

Navrhují upřesnění úpravy § 423 odst. 2 jednoznačným určením neurčitého právního pojmu „prvního užití“:

„(2) Ochrana práv k obchodní firmě náleží tomu, komu byla po právu prvně zapsána.“

Pro shrnutí, úprava užití by stanovila na jisto od kdy začíná ochrana práv k obchodní firmě. Převod ochranných známek oproti obchodní firmě je snazší. Úprava umožňuje jednoduchý a jasný proces. Komplexní úpravou převodu obchodní firmy včetně právních instrumentů potřebných k jeho dosažení by v souladu se zásadou legitimního očekávání došlo k posílení právní jistoty a povahy obchodní firmy jako obchodovatelné majetkové hodnoty, za současného přispění k hladšímu průběhu jejího nabytí.

Závěr

V rámci cíle práce přinést řešení na vybrané úpravou nevyjasněné otázky a vyvodit úvahy *de lege ferenda* přináším následující odpovědi na dílčí výzkumné otázky:

Jaká je povaha práv k obchodní firmě, bude obchodní firma beze všeho považována za věc?

Obchodní firma je věcí, neobsahuje-li jméno fyzické osoby. V případě, kdy obsahuje jméno fyzické osoby, je majetkovou hodnotou, která bude předmětem právních vztahů. Existují dva protichůdné názory na to, zda je obchodní firma součástí obchodního závodu. Jednak je argumentováno, že se jedná o věc nehmotnou, která jako součást jmění náleží k obchodnímu závodu, a jednak, že jde spíše o majetkovou hodnotu, která do jmění nepatří.

Přikláním se k pojetí obchodní firmy jako věci. Nicméně s jejím možným převodem jako věci náležející k obchodnímu závodu se neztotožňuji. Na základě analýzy protichůdných argumentů dovozují, že takovýto výklad neobstojí v případech, kdy společnost vlastní více závodů (není jasné, se kterým z nich jako jeho součást přechází), a z důvodu její statusové povahy.

Na jakém právním základu je umožněno obchodní firmu převádět?

Občanský zákoník umožnil samostatný převod obchodní firmy, avšak neobsahuje jeho úpravu. Jako podmínku pro užívání nabyté obchodní firmy stanoví souhlas předchůdce a dodatek vyjadřující právní nástupnictví. Analogií se uplatní *lex specialis* § 1102 OZ. Chybí úprava otázky převodu vlastnického práva k věci zápisem do obchodního rejstříku a jejího „uvolnění“ pro účely převodu. Hlavní cíle úpravy vyjádřené zákonodárcem mimo jiné v důvodové zprávě, tj. pojetí práva k obchodní firmě jako práva majetkového,²⁷¹ byly podle mého názoru z výše uvedeného důvodu naplněny, avšak nikoli komplexně upraveny.

Do jaké míry bylo vyhověno požadavkům evropského práva a podmínky změněny?

Požadavkům evropského práva (tzv. digitalizační směrnici) bylo vyhověno zčásti. K 1.9.2021 byla přijata novela notářského řádu a zákona o správních poplatcích (tj. zákon č. 300/2021 Sb.) implementující digitalizační směrnici. Další předpokládaná implementující změna, tj. návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků, je v legislativním procesu. Bylo vyhodnoceno, že změny od 1.9. 2021 přinesly neoddiskutovatelné výhody. Současně byla řešena i výzva v podobě digitálního zabezpečení.

---

²⁷¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, s. 108.

Umožňuje právní úprava, popř. za jakých podmínek, souběžný výkon práv k ochranné známce a práv k obchodní firmě? Uplatní se judikovaná rovnocennost práv? V jakém ohledu by mohlo být ku prospěchu, kdyby se úprava obchodní firmy nechala inspirovat úpravou ochranné známky?

K souběžnému výkonu práva k ochranné známce a obchodní firmě dochází, pokud práva k obchodní firmě vznikla před „prvním užitím“ ochranné známky, tj. podáním přihlášky. V takovém případě je vlastník ochranné známky povinen strpět užívání shodné nebo podobné obchodní firmy (§ 10 odst. 2 OchrZn), není-li užívána nekalosoutěžně.

Od úpravy účinné k 1.1.2019 platí zákaz užívání obchodní firmy shodné nebo podobné dřívější ochranné známce v souvislosti se shodnými výrobky nebo službami. Nedojde-li k uplatnění práva dochází k jejich souběžnému výkonu. Nastalý stav kolize dříve zapsané ochranné známky a pozdější shodné nebo podobné obchodní firmy užívané v souvislosti se shodnými nebo podobnými výrobky nebo službami je *de lege lata* protiprávní. Judikovaná rovnocennost obou práv se podle mého názoru neuplatní.

Z porovnání dílčích aspektů úprav bylo dovozeno, že úprava ochranných známek se od úpravy obchodní firmy odlišuje svou jednoznačností. Je přesně vymezeno, kdy nastává první užití a úprava převodu ochranné známky přináší jednoznačné komplexní řešení. Vzhledem k tomu je inspirace řešení úpravy známkoprávní nasnadě.

Diplomová práce se zabývá analýzou problematiky obchodní firmy z pohledu jejího vymezení, zápisu a užití. Pomocí analýzy právního rámce byla přiblížena její charakteristika jako identifikačního znaku společnosti s ručením omezeným, pod nímž má společnost povinnost právně jednat. Argumentem a *minor ad maius* dovozují, že v opačném případě by vznikala nerovnost mezi podnikateli zapsanými a nezapsanými do obchodního rejstříku. Vyloženy byly její funkce, tj. v čem spočívá její význam. Zasazení do kontextu umožnilo vytvoření souvislostí, vyvození pertinentních otázek a nalezení řešení.

Pozornost byla věnována otázce dispozic s obchodní firmou, a to zejména převodu. Bylo dospěno k závěru, že úprava je v tomto ohledu nekompletní.

Práce se zabývá porovnáním praktických aspektů postupů zápisu se zřetelem k modernizačním trendům. Byla posouzena jeho efektivita. V případě přímého zápisu notářem byla vyhodnocena nižší časová a finanční nákladnost. Požadavku evropského práva tzv. „stoeurové“ společnosti jsme se prozatím jen přiblížili. Při porovnání se Spolkovou republikou Německo se uplatní vzorová společenská smlouva a snížené náklady již po delší dobu. Stěžejní je posun směrem k elektronizaci. V sousední Spolkové republice Německo byl přijat zákon o implementaci digitalizační směrnice. V České republice novela notářského

řádu transponuje digitalizační směrnici. Zákonodárce na působení vlivu evropského práva v podobě digitalizační směrnice reaguje proaktivně prostřednictvím projednávání dalšího návrhu zákona implementujícího prosazené změny.

Na některé otázky právní úprava jednoznačnou odpověď nepřináší. Práce poskytla pohled na sporné otázky, složitější situace, které se v praxi mohou vyskytnout, a jejich řešení. Bylo uvedeno, ve kterých otázkách je úprava neucelená, tj. v otázkách nezakotvení firemní povinnosti, samostatného převodu obchodní firmy a jako součásti obchodního závodu, nabývání vlastnického práva zápisem do obchodního rejstříku a prvního užití obchodní firmy.

Současná obchodní praxe, zdá se, si s převodem obchodní firmy doposud poradila. S přihlédnutím k jejím potřebám se tedy právní úprava jeví jako účinná. Otázkou zůstává, do jaké míry jsou úpravou nabízená řešení efektivní z hlediska zajištění právní jistoty a s ohledem na budoucí vývoj. Kriticky lze vyhodnotit, že by úpravě prospělo posílení flexibility a právní jistoty prostřednictvím vyjasnění „uvolnění“ obchodní firmy pomocí zapsání poznámky o převodu na základě souhlasu. Podpoření uživatelnosti úpravy jejím zpřesněním v podobě doplnění § 1102 OZ by korespondovalo s účelem soukromého práva spočívajícím v úpravě soukromých práv vzniklých z interakování osob.²⁷²

Práce usilovala o přiblížení institutu obchodní firmy. Úvahy *de lege ferenda* mohou přispět diskusi o možných návrzích stávající úpravy. Největší výzva spočívala v srozumitelném podání problematiky.

---

²⁷² Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, s. 20.

Seznam zkratek

OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
OchrZn	zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)
VymPrVI	zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví)
VeřRej	zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
SoudP	zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
NotT	vyhláška 196/2001 Sb. o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif)
HGB	handelsgesetzbuch in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4100-1, veröffentlichten bereinigten gest 2021 (BGBl. I S. 3436) geändert worden ist
GmbHG	gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4123-1, veröffentlichten bereinigte 4 des Gesetzes vom 10. August 2021 (BGBl. I S. 3436) geändert worden ist
MoMiG	das Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen (MoMiG), vom 23. Oktober 2008, Bundesgesetzblatt Jahrgang 2008 Teil I Nr. 48, ausgegeben zu Bonn am 28. Oktober 2008
ŽZ	zákon č. 87/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

Komentáře, učebnice a monografie

ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. *Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-333-4.

ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. ISBN 978-80-7598-991-8.

CHALUPA, Ivan, Reiterman, David, Holý Václav. *Obchodní korporace. Obchodní korporace. Obecná část. Základy soukromého práva V*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-577-0.

CHALUPA, Ivan, Reiterman, David, Holý Václav. *Obchodní korporace. Přeměny a obchodní rejstřík. Základy soukromého práva VI*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-605-0.

CHALUPA, Ivan, Reiterman, David, Grinc, Jan. *Obchodní korporace. Veřejná obchodní společnost. Komanditní společnost. Společnost s ručením omezeným. Základy soukromého práva VII*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-674-6.

DAVID, Ondřej a kolektiv. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. [cit. 13.2.2022]. ISSN 2336-517X. Dostupné z: <http://noveaspi.cz>.

DĚDIČ, Jan. *Obchodní zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: Polygon, 2002. ISBN 80-7273-071-1.

DĚDIČ, Jan, HAVEL, Bohumil, ŠTENGLOVÁ, Ivana, JINDŘICH, Miroslav a kol. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, ISBN 978-80-7400-285-4.

DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA, Jiří a kolektiv. *Občanské právo hmotné 3, Díl třetí: věcná práva*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015. ISBN 978-80-7478-325-8.

ELIÁŠ, Karel a kolektiv. *Kurs obchodního práva: obecná část: soutěžní právo*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-583-4.

FOLTÝN, Ivan. *Problematika založení a vzniku společnosti s ručením omezeným*. Olomouc, 2018, diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta.

JOSKOVÁ, Lucie, PRAVDOVÁ, Markéta, DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným Právo – účetnictví – daně*. 4. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2021. ISBN 978-80-271-3017-7.

KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v novém občanském zákoníku*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6420-1.

KRULICHOVÁ, Michaela. *Vergleich der Kosten und Reformen der GmbH Gesellschaftsgründung in Europa*. Vídeň, 2017, diplomová práce, Vídeňská univerzita, Právnická fakulta.

HAJN, Petr, MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2000. ISBN 80-7179-256-X.

HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Právníký slovník*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1.

HORÁČEK, Roman, ČADA, Karel, HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-655-5.

HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-287-8

PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.

POKORNÁ, Jarmila, VEČERKOVÁ, Eva a kolektiv. *Firemní právo v České republice: vývoj a srovnání s Německem a Slovenskem*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6566-6.

LAVICKÝ, Petr a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654)*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-529-9. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

LAVICKÝ, Petr a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654)*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-852-8. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2009.

PEŘINOVÁ, Eva, POMAIZLOVÁ, Karin, LOUČKA, Martin a kolektiv. *Zákon o ochranných známkách. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. ISBN 978-80-7598-899-7.

SPÁČIL, Jiří a kolektiv. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2013.

SPÁČIL, Jiří, KRÁLÍK, Michal a kolektiv. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2021.

ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kolektiv. *Obchodní zákoník, Komentář*. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN: 978-80-7400-055-3.

DĚDIČ, Jan, HAVEL, Bohumil, ŠTENGLOVÁ, Ivana, JINDŘICH, Miroslav a kol. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-285-4. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. ISBN: 978-80-7598-656-6.

Odborné články

ČERMÁK, Karel jr. *O vztazích mezi právem nekalé soutěže a známkovým právem*. Bulletin advokacie, 2005, č. 2, s. 39-40.

KALENSKÝ, Michal. *Pravidla tvorby obchodní firmy fyzické osoby po rekodifikaci*. Právní rozhledy, 2012, roč. 20, č. 22, s. 799-803. ISSN 1210-6410.

TOMSA, Miloš. K *obchodnímu jménu a jeho ochraně*. Obchodní právo. 1995, roč. 4, č. 7-8, s. 14-17. ISSN 1210-8278.

TOMSA, Miloš. *Správné užívání obchodního jména*. Obchodní právo. 1997, roč. 6, č. 4. ISSN 1210-8278.

PULLMANNOVÁ, Helena. Obchodní jméno jako věc a možnosti dispozic s právy k němu se vztahujícími v komparativních souvislostech. In CHARVÁT, Radim et al. (eds.). *COFOLA 2019, Část VI. Firemní právo a další práva na označení, právní a ekonomické souvislosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2019, s. 136-159. ISBN 978-80-210-9391-1.

VAVRINEC, Matěj. Obchodní jméno jako věc a možnosti dispozic s právy k němu se vztahujícími v komparativních souvislostech. In CHARVÁT, Radim et al. (eds.). *COFOLA 2019, Část VI. Firemní právo a další práva na označení, právní a ekonomické souvislosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2019, s. 160-172. ISBN 978-80-210-9391-1.

WEISS, Lukáš. Konflikt práva na ochranu proti nekalosoutěžnímu jednání a práva na užívání ochranné známky. In CHARVÁT, Radim et al. (eds.). *COFOLA 2018, Část I. Firemní právo a další práva na označení, právní a ekonomické souvislosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 78-97. ISBN 978-80-210-9005-7.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

KAPONIG, André. *Die Gründung einer GmbH – Checkliste aus Praxissicht* [online]. Beck.de. Publikováno 12. 4. 2017 [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-300-Z-BC-B-2017-S-282-N-1>.

KARABUT, Petra. *Obchodní firma jako součást obchodního závodu* [online]. Pravniprostor.cz. Publikováno 24.02.2021 [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/obchodni-firma-jako-soucast-obchodniho-zavodu>.

KNOBLOCHOVÁ, Vladimíra, LAVRUSHIN Konstantin. *Právní úprava obchodní firmy v noz* [online]. Epravo.cz. Publikováno 23. 5. 2016 [cit. 13.2.2022]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-uprava-obchodni-firmy-v-noz-101136.html>.

NEKVASILOVÁ, Adéla. *Notářský zápis půjde pořídit přes internet*. In pravniradce.ekonom.cz [online]. Publikováno 4. 12. 2020 [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://pravniradce.ekonom.cz/c1-66852070-notarsky-zapis-pujde-poridit-pres-internet>.

WEINHOLD LEGAL. *Konflikt ochranné známky s obchodní firmou*, Legal Update, 5/2019/1. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

WILK, Cornelius. *Bundestag beschließt Gesetz zur Umsetzung der Digitalisierungsrichtlinie (DiRUG)*. In: Beck.de [online]. Publikováno 22. 6. 2021 [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://community.beck.de/2021/06/22/bundestag-beschliesst-gesetz-zur-umsetzung-der-digitalisierungsrichtlinie-dirug>.

3. Seznam použitých právních předpisů

České právní předpisy

vyhláška 196/2001 Sb. o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif)

zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)

zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví)

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

zákon č. 161/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění zákona č. 375/2015 Sb.

zákon č. 286/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), (zákon o ochranných známkách), zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví), a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony

Zahraniční právní předpisy

NĚMECKO. Handelsgesetzbuch in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4100-1, veröffentlichten bereinigten Text vom 10. August 2021 (BGBI. I S. 3436) geändert worden ist [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/hgb/>

NĚMECKO. Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4123-1, veröffentlichten bereinigte 4 des Gesetzes vom 10. August 2021 (BGBI. I S. 3436) geändert worden ist [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/gmbhg/index.html>

NĚMECKO. Das Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen (MoMiG), vom 23. Oktober 2008, Bundesgesetzblatt Jahrgang 2008 Teil I Nr. 48, ausgegeben zu Bonn am 28. Oktober 2008. [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: https://dejure.org/BGBI/2008/BGBI_I_S_2026

Právní předpisy EU

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření. In: EUR-lex [právní informační systém].

Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0101>

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/102/ES ze dne 16. září 2009 v oblasti práva společností o společnostech s ručením omezeným s jediným společníkem (Text s významem pro EHP). In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:32009L0102>

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/17/EU ze dne 13. června 2012, kterou se mění směrnice Rady 89/666/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES a 2009/101/ES, pokud jde o propojení ústředních, obchodních a podnikových rejstříků Text s významem pro EHP. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32012L0017>

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303>

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303>

směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex%3A32017L1132>

směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. června 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019L1151>

4. Seznam použité judikatury

Rozhodnutí Ústavního soudu ČR

Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 7. 2007 sp. zn. III ÚS 793/07.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR

Civ. rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 9.3.1926, R I 161/26. Vážný 5 823 (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), VIII-a/1926.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2000, sp. zn. 29 Cdo 603/2000.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 315/2001.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 840/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2005, sp. zn. 29 Odo 844/2003.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2008, sp. zn. 32 Odo 1729/2006.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2008, sp. zn. 29 Cdo 201/ 2007.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.3.2009, sp.zn. 23 Cdo 4941/2008.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2009, sp. zn. 23 Cdo 3199/2007.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.10.2009, sp. zn. 29 Cdo 1441/2007.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.1.2010, sp. zn. 29 Cdo 3580/2009.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.8.2010, sp. zn. 23 Cdo 2056/2010.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.9.2010, sp. zn. 23 Cdo 3182/2010.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.1.2011, sp. zn. 23 Cdo 5184/2009.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13.1.2011, sp. zn. 23 Cdo 2667/2008.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. 23 Cdo 4933/2009.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.1.2011, sp. zn. 3 Cmo 3182 Cdo 3796/2010.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4532/2011.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4948/2010.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2017, sp. zn. 31 Cdo 3375/2015.
Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.10.2018, sp. zn. 29 Cdo 5758/2016.
Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020.

Rozhodnutí vrchních soudů ČR

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 9.8.1993, sp. zn. [3 Cmo 234/93](#).
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 12. 1993, sp. zn. 3 Cmo 573/93. In: MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2000. ISBN 807179256X
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 10. 1994, sp. zn. 3 Cmo 808/93.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7.11.1994, sp. zn. 3 Cmo 813/93.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 6. 1995, sp. zn. 3 Cmo 1446/94.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23.4.1997, sp. zn. 3 Cmo 371/1995.
Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 4. 1999, sp. zn. 3 Cmo 52/98.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 7. 1999, sp. zn. 3 Cmo 61/98.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22.4.2002, sp. Zn. 3 Cmo 568/2000.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 6. 2002, sp. zn. 3 Cmo 589/2000.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22.1.2003, sp. zn. 3 Cmo 133/2001.
Rozsudek Vrchního soud v Olomouci ze dne 19.2.2004, sp.zn. 4 Cmo 445/2003.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 9. 2005, sp. zn. 3 Cmo 41/2005.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 9. 2008, sp. zn. 3 Cmo 120/2008.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 9. 2010, sp. zn. 23 Cmo 55/2010.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26.11.2010, sp. zn. 7 Cmo 66/2010.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 4. 2012, sp. zn. 3 Cmo 10/2012.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 1.2.2016, sp. zn. 7 Cmo 203/2015.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3.6. 2016, sp. zn. 7 Cmo 369/2015.
Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6.8.2020, sp. zn. 5 Cmo 126/2020.

Rozhodnutí krajských soudů ČR

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 9. 2005, sp. zn. 10 To 314/2005.
Rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 29. 10. 2007, sp. zn. 25 Cm 254/2004.

Zahraniční judikatura

Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 22.10.1998 C-36/97 *Hilmar Kellinghusen v Amt für Land- und Wasserwirtschaft Kiel and Ernst-Detlef Ketelsen v Amt für Land- und Wasserwirtschaft Husum*.

Rozhodnutí Evropského soudního dvora ze dne 11.3.2003 C-40/01 *Ansul BV v. Ajax Brandbeveiliging BV*.

Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 11.9.2007 C-17/06 *Céline SARL proti Céline SA*.

5. Seznam ostatních zdrojů

ČECH, Petr, ŠUK Petr. *Velká novela zákona o obchodních korporacích. Část I. (změny týkající se všech obchodních korporací)*.

Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Důvodová zpráva k zákonu č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)

Důvodová zpráva k zákonu č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Důvodová zpráva k zákonu č. 161/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění zákona č. 375/2015 Sb.

Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony

Obchodní firma a zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou obchodní firmy z pohledu objasnění její povahy, vzniku a kolize s ochrannou známkou. Práce se skládá ze tří částí, které se dále dělí na tři až čtyři kapitoly. Práci prostupují teoretické a praktické poznatky, které umožňují postupné nabytí širšího pohledu na téma.

V první části práce jsou položeny teoretické základy obchodní firmy. Jde zejména o otázky vymezení, tvorby, dispozic a ochrany. V druhé části se práce věnuje postupům zápisu společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku. Zabývá se vyhověním požadavkům evropského práva v podobě aktuálních změn v případě přímého zápisu notářem. Třetí část se týká otázky kolize práva k obchodní firmě a práva k ochranné známce. Přináší další podněty pro úvahy *de lege ferenda*.

Přiblížení základů umožňuje zachycení podstaty problematiky. Důraz je kladen na teoretické objasnění a vyjasnění sporných otázek. Práce se zabývá jmenovitě otázkami povahy práv k obchodní firmě, jejím převodem, požadavkům evropského práva, souběžným výkonem práv k ochranné známce a práv k obchodní firmě a jejich rovnocenností. Sporné otázky přispívají k prohloubení analýzy a vyvození úvah *de lege ferenda*, jež jsou cílem této diplomové práce.

Stěžejní je koncept posunu zápisu do obchodního rejstříku směrem k jeho elektronizaci. Na tento je pohlédnuto nejen optikou možností, které nabízí, ale také skrze úskalí, které přináší, a jejich řešení. Do jaké míry se osvědčí a ulehčí ukáže praxe. Pomocí analýzy poskytla práce pohled na úpravu obchodní firmy. Jako její hlavní nedostatek shledávám její nekompletnost, a to zejména v otázkách firemní povinnosti, samostatného převodu obchodní firmy a jejího převodu jako součásti obchodního závodu, nabývání vlastnického práva zápisem do obchodního rejstříku a prvního užití obchodní firmy. Za její podstatnou přednost, které práce věnuje zvláštní pozornost, považuji umožnění samostatných dispozic s obchodní firmou.

Klíčová slova

Obchodní firma, obchodní rejstřík, společnost s ručením omezeným

Company name and registration of a limited liability company in the Commercial Register

Abstract

This thesis deals with the topic of “company name”. It clarifies its legal basis, formation and the conflict between a company name and a trademark according to Czech law. It consists of three parts which are further structured into three to four chapters.

In the first part theoretical foundations of the legal concept “company name” i.e. its legal definition, formation, disposition, and protection are laid down. The second part deals with the procedures for registration of a limited liability company in the light of the current European law developments. Notable amendments have been introduced in the process of registering a limited liability company through a notary. The third part is devoted to the conflict between a company name and a trademark. It provides an impetus for considerations *de Lege Ferenda*. The apprehension of the legal basis of the subject matter enables to get to the basis of the topic. Emphasis is placed on clarifying controversial issues. The thesis deals with the specific issues of the nature of the rights to the “company name”, transfer of property rights to the “company name”, the degree of compliance with the requirements of European law, simultaneous exercise of trademark rights and rights to the “company name” and their equivalence. These issues contribute to deepening the analysis and deducing the considerations *de Lege Ferenda* as the goal of this thesis.

The step taken towards digitalizing the registration process in the Commercial Register is treated. The issue is tackled not only from the perspective of possibilities it offers, but also challenges and brought solutions. Practice will show to what extent digitalization of the process will prove itself. The analysis provides an insight on the “company name” provisions of the Czech Civil Code, namely in matters of corporate duty, transfer of property rights, acquisition of ownership by registration in the Commercial Register and its first use. As a main shortcoming I see their incompleteness. Particular attention is paid to the significant advantage of selling the company name.

Key words

Company name, Commercial Register, Limited Liability Company